

Väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamise teise etapi toetusmeetme tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Määruse eelnõuga kehtestatakse järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamise teise etapi toetusmeetme tingimused ja kord. Tegemist on jätkumeetmega 2018 aastal alguse saanud toetusmeetmele, mille elluviimine kestab 2023. aastani ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 11. juuni 2018 määruse nr. 30 „Järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamise toetusmeetme tingimused ja kord“ alusel. Nimetatud meetme alusel saab valguskaabliga liitumise võimaluse 40 016 aadressi. Kuid hinnanguliselt on Eesti veel vähemalt 65 000 aastaringses kasutuses olevat aadressi, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s allalaadimiskiirust võimaldav juurdepääsuvõrk ning sellest tulenevalt tuleb jätkata uute toetusmeetmete elluviimist.

Määruse alusel antava toetuse eesmärk on aidata kaasa ülikiiret lairibateenust võimaldava juurdepääsuvõrgu ehitamisele turutõrkepiirkondadesse ehk sinna, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s allalaadimiskiirust võimaldav juurdepääsuvõrk ja kuhu 2023. aasta lõpuks ettevõtjad selliste juurdepääsuvõrkude ehitamist ka ei plaani. Sellist piirkonda nimetatakse abikõlblikuks sihtpiirkonnaks ning see on määratletud määruse jõustumise aja seisuga, võttes arvesse toimunud avaliku konsultatsiooni tulemusi.

Toetuse andmiseks korraldab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konkursi, mille eesmärk on leida toetuse saajad, kes toetuse abiga looks hiljemalt 2021. aasta 31. oktoobriks võimalikult paljudele aadressiobjektidele (elamud, ettevõtted, asutused jne) liitumise võimaluse juurdepääsuvõrguga, mis oleks tehniliselt võimeline pakkuma allalaadimiskiirust vähemalt 100 Mbit/s. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet täidab avaliku konkursi läbi viimisega oma põhimääruse § 4 lõike 1 punktis 3 olevat ülesannet osaleda strateegiate ja projektide ettevalmistamises ning elluviimises.

2020. aasta riigi lisaeelarvega on ette nähtud kokku 15 miljonit eurot internetiühenduste arendamiseks turutõrke piirkondades. Sellest 6 miljonit eurot on vastavalt Vabariigi Valitsuse 27.04.2020 istungi protokollil nr 29 päevakorrapunkti nr 3 „Ministrite kehtestatavate toetusmeetmeid käsitlevate määruste eelnõude ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala meetmete kavade heakskiitmine“ otsusele punktile 1.9 ette nähtud vähemalt 100 Mbit/s võimaldavate juurdepääsuvõrkude rajamiseks. Toetuse näol on tegemist riigiabiga, kuid see on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) ja (EL) 2020/972 (ELT L 215, 7.7.2020, lk 3–6) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*) lairibataristule antava abi reeglitega.

Toetus antakse ettevõtjale, kes ettenähtud toetussumma eest loob lairibataristuga liitumise võimaluse aadressiobjektidele. Toetust antakse projektidele, mille elluviimist pole alustatud või mis on juba valminud. Sellega on toetus vastavuses riigi 2020. a lisaeelarve seaduse § 5 lõikega 4, mille kohaselt võib toetust anda ainult uutele objektidele. Antav toetus on investeeringutoetus

ja rajatav võrk jääb toetuse saajale, kellel lasub kohustus tagada teistele sideettevõtjatele võrdsetel alustel hulgitasandi juurdepääs rajatavale võrgule. Võrgu edasisi haldamise ja opereerimise kulusid ei hüvitata.

Toetuse saaja võib aadressiobjekti omanikult või kasutajalt küsida juurdepääsuvõrguga liitumise eest selle ehitamise ajal (st siis, kui toetuse saaja loob liitumise võimaluse asustusüksuses, kus antud aadressiobjekt asub) tasu maksimaalselt 200 eurot koos käibemaksuga ühe aadressiobjekti kohta. Selle summa eest ehitab toetuse saaja liitumise, mis tähendab liini viimist aadressiobjektini. Juhul kui aadressiobjekti omanik/kasutaja ei soovi liitumist kohe, jääb talle ikka liitumise võimalus kunagi tulevikus, aga siis juba vastavalt kokkuleppele toetuse saajaga.

Toetuse andmine vastab Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2019–2023 aluspõhimõttele 13.17. „Lisaks kiiretele ühendustele õhus, maal ja merel on vaja ka kiireid andmesideühendusi. Jätkame ülikiire interneti püsiühenduse välja arendamist“ ja täidab sellega pandud ülesande „Viimase miili toetusmeetmete käivitamine 2020. aasta lisaelarve vahenditest“¹.

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lg 1 alusel.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud ning keeleteoimetus teinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna nõunik Raigo Iling (tel: 639 7681, e-post: raigo.iling@mkm.ee). Eelnõu õigusliku analüüsi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel: 625 6351, e-post: hendrick.rang@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 7 peatükist, 24-st paragrahvist ja ühest lisast.

Riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel võib minister kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Peatükk 1 hõlmab üldsätteid ja koosneb neljast paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestab määruse kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse määrusega järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamise teise etapi toetusmeetme tingimused ja kord. Eesmärk on ühendada lõppkasutajaid läbi nn. viimase miili taristu väljaehitamise.

Lõige 2 viitab, et toetuse andmisel lähtutakse riigieelarve seaduse § 81² lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a määrusest nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju

---

¹https://www.valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/valitsus/RataseIivalitsus/vabariigi_valitsuse_tegevusprogramm_2019-2023_7.5.2020_0.pdf

leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused². Vastavalt antud määruse §-ile 2 kiitis Vabariigi Valitsus määruse eelnõu heaks oma 27. aprilli 2020. a. istungil.

Lõikes 3 on märgitud, et määruse alusel antav toetus on vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 52 lairibataristule antav abi, mille andmisel kohaldatakse üldises grupierandi määrukses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud.

Üldise grupierandi määruse artikli 52 alusel võib lairibataristu väljaehitamiseks anda investeerimisabi, kui täidetud on üldise grupierandi määrukses sätestatud tingimused. Üldist grupierandi määrust ei kohaldata lairibataristule antava abi suhtes, kui see ületab künnise 70 miljonit eurot projekti kohta (artikkel 4 punkti 1 alapunkt y). Käesoleva määruse alusel korraldatava avaliku konkursi ja ette teada oleva eelarve kohaselt ei ületa määruse alusel antava toetuse summa 20 miljonit eurot, seega mahub see üldise grupierandi määruse alla.

Samuti peab üldise grupierandi määruse alusel olema investeering tehtud piirkonda, kus sama kategooria (tavalise lairibavõrgu (*basic broadband*) või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu (*next generation access network*)) taristu puudub ja kus sellist taristut kavandatava abimeetme avaldamisele järgneva kolme aasta jooksul kommertsalustel tõenäoliselt välja ei arendata ja mida kontrollitakse avatud avaliku konsultatsiooni teel.

Lõige 4 selgitab, millistel üldise grupierandi määrukses sätestatud juhtudel käesoleva määruse alusel toetust ei anta. Olulisim sätte neist on üldise grupierandi määruse artikli 1 lõike 4 punkt c, mis käsitleb raskustes olevaid ettevõtteid. Nimetatud punkt keelab anda üldise grupierandi riigiabi raskustes olevatele ettevõtjatele. Seoses COVID-19 põhjustatud majandusliku olukorraga muutis Euroopa Komisjon antud sätet, viies sisse erandi, mille alusel kohaldatakse üldise grupierandi määrust siiski ettevõtjate suhtes, kes ei olnud 31. detsembri 2019. aasta seisuga raskustes, kuid sattusid raskustesse ajavahemikul 1. jaanuarist 2020 kuni 30. juunini 2021. Kuna selline võimalus on üldise grupierandi määrukses loodud, siis on ka käesoleva toetusmeetme kontekstis mõistlik see selgesõnaliselt sätestada ning võimaldada toetust taotleda ettevõtjatel, keda COVID-19 pandeemiast põhjustatud majanduspiirangud on olulisel määral mõjutanud.

Lõikes 5 määratakse määruse alusel toetatavate tegevuste abikõlblik sihtpiirkond. See moodustub määruse lisas loetletud aadressiobjektidest. Määruse eelnõu lisa on Euroopa Komisjoni teatise „ELi suunised riigiabi eeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga“³ (edaspidi *lairiba suuniste*) kontekstis nimekiri Eesti valgetest aladest/aadressidest, kus puudub vähemalt 30 Mbit/s allalaadimiskiirusega juurdepääsuvõrk, kuhu ettevõtjad seda lähiaastatel rajada ei kavatse ja kuhu üldise grupierandi määruse alusel võib anda riigiabi ilma Euroopa Komisjonilt riigiabiluba taotlemata.

Lisa koostamise aluseks on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti hallatav andmekogu nimega „Sideteenuse katvuse, kasutuse ja võimaluste kaardistuse infosüsteem“ (edaspidi *infosüsteem*), mis on asutatud elektroonilise side seaduse § 100² alusel,⁴ ning ettevõtjatega peetud avaliku konsultatsiooni tulemused.

Avalik konsultatsioon

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/108052020038?leiaKehtiv>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52013XC0126%2801%29>

⁴ Kättesaadav: www.netikaart.ee

Infosüsteemi põhjal koostatud aadressiobjektidel teada olevate lairibaühenduste allalaadimiskiiruste alusel algatas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konsultatsiooni tuvastamiseks ettevõtjate lähiaastate plaane lairibavõrkude arendamisel.

Ajavahemikul 08.05.2020 kuni 08.06.2020⁵ viis Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet läbi avaliku konsultatsiooni ja selles paluti kõigil Eestis tegutsevatel sideettevõtjatel kontrollida üle Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti koostatud andmebaasi andmete paikapidavus ning anda teada ka enda kuni 2023. aasta lõpuni plaanitavad investeeringud lairibavõrkudesse. Täpsemalt palus Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet oma 8.05.2020 kirjas ettevõtjatel esitada info juba olemasolevate või lähima 3,5 aasta jooksul kavandatavate **järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu tingimustele**⁶ vastavate juurdepääsuvõrkude kohta.

Lähtudes üldise grupierandi määruse artikkel 2 punktist 138 ja lairiba suuniste punktist 58, peab järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk olema järgmiste omadustega:

- 1) tagab lõppkasutajale usaldusväärse ja väga kiire (*very fast*) lairibateenuse optilise (või samaväärse tehnoloogiaga) sidevõrgu kaudu, mis asub lõppkasutaja ruumidele piisavalt lähedal, et tagada väga suure kiiruse tegelik pakkumine;
- 2) toetab erinevaid täiustatud digitaalseid teenuseid, sh ühendatud järgmise põlvkonna võrguteenused; ning
- 3) pakub oluliselt suuremaid üleslaadimiskiirusi (võrreldes põhilairibavõrkudega).

Põhilairibavõrkudeks (*basic broadband networks*) loetakse võrke, mis võimaldavad allalaadimiskiirust alla 30 Mbit/s ja mis oma pakutavate kiiruste ja kvaliteedi osas ei suuda pakkuda tänapäeva vajadustele vastavat lairibateenust. Põhilairibavõrk on juurdepääsuvõrk, mis kasutab selliseid tehnoloogiaid nagu asümmeetrilised digitaalsed abonendiliinid (kuni ADSL2+ võrgud), täiustamata kaabelvõrgud (näiteks DOCSIS 2.0), täiustamata kaabelvõrgud, kolmanda põlvkonna mobiilivõrgud ja satelliitsüsteemid.

Lairiba suuniste järgi on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud turu ja tehnoloogia praegusel arenguetapil:

- kiudoptilised juurdepääsuvõrgud (FTTx): FTTx hõlmab FTTC (*fiber to the cabinet*, valguskaabel viimase välikapini), FTTN (*fiber to the node*), FTTP (*fiber to the premise*), FTTH (*fiber to the home*) ja FTTB (*fiber to the building*);
- täiustatud ajakohastatud kaabelvõrgud: need peavad lairiba suuniste joonealuse märkuse 73 kohaselt kasutama vähemalt kaabelmodemi standardit DOCSIS 3.0;
- teatavad täiustatud traadita juurdepääsuvõrgud, mis suudavad pakkuda lõppkasutajale usaldusväärset suurt kiirust.

Lairiba suuniste joonealune märkus 71 aitab selgitada, mida täiustatud traadita juurdepääsuvõrgu all mõeldakse: „Võttes arvesse täiustatud traadita tehnoloogiate, nagu LTE-Advanced, kiiret arengut ja LTE või Wi-Fi laienevat kasutuselevõtmist turul, võiks järgmise põlvkonna paiksed traadita juurdepääsuvõrgud (mis võivad põhineda näiteks kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial) olla teatavatel tingimustel elujõuliseks alternatiiviks teatavatele traadipõhiste järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (näiteks FTTCab). Kuna **traadita ülekanne on „jagatud“ (kiirus kasutaja kohta sõltub ühendatud kasutajate arvust kaetud alal)** ja sõltub vältimatult **kõikuvatest keskkonnatingimustest**, võib järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke minimaalse, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgult eeldatavate

⁵ Avaliku konsultatsiooniga seotud materjalid on kättesaadavad Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel: https://www.tja.ee/et/lairiba_teine_etapp

⁶ Vt lairiba suuniste peatüki 3.1 punkte 57 ja 58

allalaadimiskiiruste pakkumiseks lõppkasutaja kohta vaja olla kasutusele võtta **teatava tiheduse ja/või täiustatud konfiguratsioonides** (näiteks suunatud antennid). Kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial põhinev järgmise põlvkonna traadita juurdepääsuvõrk peab tagama kindlates kohtades asuvatele kasutajatele ka nõutava teenuse kvaliteeditaseme, teenindades samal ajal kõnealuses piirkonnas kõiki muid liikuvaid lõppkasutajaid.“

Saatjate tihedus ja konfiguratsioon

Selleks, et raadiolahendus vastaks täiustatud traadita juurdepääsuvõrgu kriteeriumitele ehk oleks võimalik teatud piirkonna (küla, asula jne) kõikidele majapidamistele tagada samaaegne minimaalne nõutud kiirus (30 Mbit/s), ei piisa enam ühes mastis olevast saatjast, mis on küll võimeline ehk teenindama üksikuid kliente, kuid mitte oluliselt suuremat arvu või lausa enamikku masti piirkonnas olevaid kliente (aadressiobjekte). Selleks, et lugeda üks piirkond kaetuks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga (nagu valgete alade kaardistuse osas ütleb lairiba suunise punkti 78a joonealune märkus 92), peaks juba praegu või investeringukavades olema paigas vajalik minimaalne saatjate tihedus ja konfiguratsioon. Praegune võimekus pakkuda üksikutele lõppkasutajatele kiiret või ülikiiret lairibaühendust ei taga seda tulevikus nõudluse suurenemisel ülejäänutele masti piirkonnas asuvatele kasutajatele.

Võttes arvesse, et toetusmeede on mõeldud juurdepääsuvõrgu rajamise toetamiseks eelkõige maapiirkondades, kus tarbijate arv on väike, ei ole tõenäoline, et sideettevõtjate jaoks oleks majanduslikult tasuv täiendavate mastide püstitamine viisil, mis võimaldaks kindlalt tagada vähemalt 30 Mbit/s kiirusega lairibaühenduse kõigile piirkonnas asuvatele aadressiobjektidele. Peale rahaliste kulutuste on vaja leida mastide püstitamiseks vajalikud kinnistud, mis tähendab maaomanikega läbirääkimisi ning ei pruugi tulemuseks anda sellist mastide paigutust, nagu vaja oleks.

Alternatiivseid lahendusi mastide asemel, nagu kõrgemad hooned või muud sobivad ehitised (korstnad jne), on maapiirkondades vähe. Lisaks on looduslikud tingimused, nagu otsenähtavust takistavad puud majade ümbruses, mis oluliselt piiravad signaalide levimist ning eeldavad kõrgete mastide kasutamist. Ühe 120 m (ehk tavapärase mobiilmasti kõrgus) kõrguse masti valmistamine maksab hinnanguliselt 120 000 eurot⁷ (lühemad mastid maksavad proportsionaalselt vähem).

Looduslikud takistused

Eeldusel, et eelmises punktis mainitud vajalik saatjate tihedus on tagatud, peab selleks, et raadiovõrk vastaks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kriteeriumitele, hea raadioühenduse tagamiseks olema saatja ja vastuvõtja vahel ka otsenähtavus. Takistavad tegurid, nagu kõrgemad hooned või metsad, mäed ja orud, muudavad otsenähtavuse tagamise kõigile piirkonna aadressiobjektidele liiga kalliks või aadressiobjekti omanikele ja kasutajatele isiklikult vastuvõetamatuks (näiteks vajadus kõrgete puude eemaldamiseks maja ümbrusest).

Sagedusloaga sageduste kasutamine

Selleks, et tagada nõutav teenuse kvaliteeditase, peavad raadiolahendusega võrgud kasutama lõppkasutajaga ühendamiseks sagedusloaga sagedusi, kuna ainult operaatori ainukasutuses olevad sagedused tagavad operaatorile võimaluse tagada oma võrgus kindel kvaliteet ilma häireteta. Vastavalt ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 26.10.2017 määrusele nr 54 „Eesti raadiosagedusplaan“ § 2 lõikele 3 peab tegemist olema primaarse kasutusrežiimiga, kuna ainult seda raadioseadet kaitstakse teise raadioseadme põhjustatud häirete eest. Täiendavalt on olemas

⁷ Vt kiire interneti ühenduste („viimase miili“) rajamise analüüs ja ettepanekud lisa 1. https://www.mkm.ee/sites/default/files/kiire_interneti_uhenduste_viimase_miili_analuus_ja_ettepanekud.pdf

ka sekundaarne kasutusrežiim, aga seda ei kaitsta teise raadioseadme põhjustatud häirete eest ja sellise raadioseadme kasutamine ei tohi tekitada häireid primaarset kasutusrežiimi omavale raadiosideteenistusele.

Konsultatsiooni tulemused

Avalikul konsultatsioonil esitas oma tagasiside kokku 6 ettevõtet (Citynet OÜ, Eesti Andmesidevõrgu AS, Elektrilevi OÜ, Sindi Telekom OÜ, Telia Eesti AS, Telset AS).

Olemasoleva info uuendamise (teadaolevast parema kiiruse olemasolust teavitamisel) ja kavandatavatest investeeringutest teada andmisel vähenes algselt teadaolev valge ala 56173 aadressi võrra. Oluline on siinkohal välja tuua, et nende aadresside hulgas on siiski ka Elektrilevi poolt kuni 2023. aasta lõpuni tehtavad investeeringud, millesse panustab riik 20 miljonit eurot toetust vastavalt 2018. aastal läbi viidud avalikule konkursile. Seega vähenes valge ala täiendavatest erainvesteeringutest tulenevalt 21 839 aadressi võrra.

Kõik esitatud info ja investeerimisplaanid hõlmasid ainult kaabelvõrke.

Kuna avaliku konsultatsiooni alguses lubati ettevõtjatele, et kõiki nende esitatud investeerimisplaanide käsitletakse vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punktile 17 asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabena, siis ei kuulu konkreetsed investeerimisplaanid avalikustamisele. Kogu esitatud info on valge ala määramisel võetud arvesse koondina.

Sihtpiirkonna ülevaade

Saadud tagasiside alusel eemaldati nimekirjast need aadressiobjektid, kus juba oli olemas ühendus vähemalt 30 Mbit/s (sh. kõik Elektrilevi poolt riigiabi projekti raames loodud liitumise võimalusega aadressid, mis on vastavat toetust saanud) või kuhu ettevõtjad kavatsevad järgmise 3,5 aasta jooksul juurdepääsuvõrgu rajada, mis suudab lõppkasutajatele pakkuda vähemalt 30 Mbit/s tagatud allalaadimiskiirusega lairibaühendust.

Kuna 2020. aasta lisaearves ettenähtud 15 miljonit eurot lisaearve on seletuskirja kohaselt mõeldud „kiire interneti püsiühenduse laiendamiseks maapiirkondades, sh ettevõtetele eelkõige kaugtöö ja -teenuste võimaldamiseks“ ja „väljaspool kiiret interneti püsiühendust võimaldavaid võrkusid (nn valgel alal) asuvatele kodudele, ettevõtetele liitumiseks vähemalt 30 Mbit/s andmekiirust võimaldavate kaabel- või traadita püsiühendusvõrkudega“, siis eemaldati aadressiobjektide nimekirjast ka kõik linnades või vallasisesest linnades (asustusüksustena) asuvad aadressiobjektid.

Kokku on Eestis 326 733 aadressi. Linnade ja vallasiseste linnade eemaldamisel vähenes aadressiobjektide arv 109 599 aadressi võrra (33% kõikidest aadressiobjektidest), millest omakorda nn. valged aadressiobjektid on 23 047 aadressi (14% kõikidest valgetest aadressiobjektidest).

Ülevaade väljavõetud linnadest ja vallasisestest linnadest on leitav allolevast tabelist:

Linn/vallasisene linn	Aadresse kokku	Valge ala aadresse	Valge ala %
Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn	810	713	88%
Ida-Viru maakond, Narva linn	7846	6306	80%
Ida-Viru maakond, Sillamäe linn	1362	1086	80%

Jõgeva maakond, Mustvee vald, Mustvee linn	764	522	68%
Harju maakond, Loksa linn	430	260	60%
Ida-Viru maakond, Narva-Jõesuu linn	943	522	55%
Harju maakond, Anija vald, Kehra linn	449	243	54%
Ida-Viru maakond, Kohtla-Järve linn	3050	1569	51%
Harju maakond, Maardu linn	3774	1657	44%
Lääne-Viru maakond, Viru-Nigula vald, Kunda linn	362	155	43%
Ida-Viru maakond, Jõhvi vald, Jõhvi linn	2006	792	39%
Ida-Viru maakond, Lüganuse vald, Püssi linn	189	72	38%
Pärnu maakond, Saarde vald, Kilingi-Nõmme linn	610	207	34%
Ida-Viru maakond, Lüganuse vald, Kiviõli linn	773	260	34%
Viljandi maakond, Mulgi vald, Karksi-Nuia linn	429	132	31%
Lääne-Viru maakond, Tapa vald, Tamsalu linn	528	162	31%
Järva maakond, Paide linn	1381	419	30%
Hiiu maakond, Hiiumaa vald, Kärdla linn	1093	316	29%
Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn	1041	284	27%
Järva maakond, Türi vald, Türi linn	1543	412	27%
Viljandi maakond, Mulgi vald, Abja-Paluoja linn	409	88	22%
Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Suure-Jaani linn	442	87	20%
Pärnu maakond, Lääneranna vald, Lihula linn	385	72	19%
Pärnu maakond, Pärnu linn	7502	1372	18%
Lääne-Viru maakond, Tapa vald, Tapa linn	1333	226	17%
Lääne maakond, Haapsalu linn	2081	319	15%
Harju maakond, Saue vald, Saue linn	1226	168	14%
Viljandi maakond, Viljandi linn	3551	402	11%
Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Jõgeva linn	842	94	11%
Jõgeva maakond, Põltsamaa vald, Põltsamaa linn	1204	132	11%
Saare maakond, Saaremaa vald, Kuressaare linn	2816	306	11%
Harju maakond, Keila linn	1749	184	11%
Tartu maakond, Peipsiääre vald, Kallaste linn	408	42	10%
Lääne-Viru maakond, Rakvere linn	3224	287	9%
Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Võhma linn	297	25	8%
Harju maakond, Tallinn	29683	2391	8%
Viljandi maakond, Mulgi vald, Mõisaküla linn	409	30	7%
Tartu maakond, Tartu linn	11064	662	6%
Pärnu maakond, Tori vald, Sindi linn	1273	71	6%
Põlva maakond, Põlva vald, Põlva linn	679	0	0%
Põlva maakond, Räpina vald, Räpina linn	721	0	0%
Tartu maakond, Elva vald, Elva linn	1799	0	0%
Valga maakond, Otepää vald, Otepää linn	897	0	0%
Valga maakond, Tõrva vald, Tõrva linn	900	0	0%
Valga maakond, Valga vald, Valga linn	2547	0	0%
Võru maakond, Antsla vald, Antsla linn	608	0	0%
Võru maakond, Võru linn	2167	0	0%

KOKKU	109599	23047
--------------	---------------	--------------

Alljärgnevalt on ülevaade maakondade kaupa

Maakond	Koos linnadega			Ilma linnadeta		
	Aadresside arv	Valge ala	Valge ala %	Aadresside arv	Valge ala	Valge ala %
Harju maakond	93585	29319	31%	55464	23703	43%
Tartu maakond	35785	15737	44%	22514	15033	67%
Pärnu maakond	28720	14312	50%	18950	12590	66%
Ida-Viru maakond	27504	18604	68%	11310	7991	71%
Lääne-Viru maakond	21122	12527	59%	15675	11697	75%
Viljandi maakond	16465	8678	53%	10924	7911	72%
Rapla maakond	15465	10988	71%	14424	10704	74%
Võru maakond	15348	10119	66%	12573	10119	80%
Saare maakond	15141	10585	70%	12325	10279	83%
Jõgeva maakond	11820	7270	62%	9010	6522	72%
Valga maakond	10868	5343	49%	6524	5343	82%
Järva maakond	10800	6598	61%	7876	5767	73%
Põlva maakond	10361	7379	71%	8961	7379	82%
Lääne maakond	8772	6269	71%	6691	5950	89%
Hiiu maakond	4978	3493	70%	3885	3177	82%
	326734	167221	51%	217106	144165	66%

Aadresside arv – kõik maakonnas asuvad aadressiobjektid.

Valge ala – aadressiobjektide arv, kus juurdepääsuvõrgu olemasolev ühendus on alla 30 Mbit/s või ühendus puudub üldse ja kuhu ei ole plaanis sideettevõtjatel lähima 5 aasta jooksul investeerida.

Valge ala % – aadressiobjektide, kus juurdepääsuvõrgu olemasolev ühendus on alla 30 Mbit/s või ühendus puudub üldse ja kuhu ei ole plaanis sideettevõtjatel lähima 5 aasta jooksul investeerida, osakaal antud maakonna aadressiobjektidest.

Eelnõu § 2 selgitab toetusmeetme eesmärki ja oodatavat tulemust.

Lõike 1 kohaselt on toetusmeetme eesmärk aidata abikõlblikus sihtpiirkonnas kaasa sellise juurdepääsuvõrgu ehitamisele, mis võimaldab lõppkasutajatel ülikiire lairibateenuse kasutamist. Kuigi miinimumeesmärk valge ala defineerimisel on 30 Mbit/s, siis on lairiba suuniste kohaselt toetuse andmisel võimalik seada täiendavaid kriteeriume kvaliteedi, tulevikukindluse, konkurentsi osas, et avaliku raha toel ehitatav taristu oleks piisav tagamaks lähitulevikus tekkivad vajadused ilma täiendavat riigiabi andmata. Käesoleva toetusmeetme osas on otsustatud lähtuda peamiselt sellest, et rajatav lairibataristu oleks tehniliselt võimeline teenindama vähemalt 100 Mbit/s allalaadimisega lairibateenuseid.

Lõige 2 sätestab, et toetus antakse avaliku konkursi käigus valitavavatele juriidilistele isikutele kohustusega rajada juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus võimalikult paljudele abikõlblikus

sihtpiirkonnas asuvatele aadressiobjektidele. See tähendab, et määruse alusel on kavas korraldada üks või mitu avalikku konkurssi, et anda 6 miljonit investeringutoetust toetuse saajatele. Rajatava juurdepääsuvõrgu omanikuks jääb toetuse saaja.

Lõike 3 järgi lõpeb kulude abikõlblikkuse periood 31. oktoobril 2021. Kuigi Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a määruse nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ § 4 lõige 1 lubab kohustusi võtta kuni 31. detsembrini 2020, siis sama paragrahvi lõige 3 lubab taotleda lisaelarve vahendite kasutamise tähtaja pikendamist riigieelarve seaduses sätestatud korras. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kavatses vastava taotluse Rahandusministeeriumile esitada pärast avaliku konkursi läbi viimist Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poolt. Kuna juurdepääsuvõrkude rajamine on mahukas tegevus, mis vajab aega nii projekteerimiseks, ehituslubade saamiseks ning ehitamise enda jaoks, siis on vajalik pikendada abikõlblikkuse perioodi nii palju kui võimalik. Samas, arvestades et pärast võrkude valmimist on vajalik ka toetuse saajate poolt esitatud maksetaotluste ning valminud juurdepääsuvõrkude kohapealne kontroll, on selle jaoks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile ette nähtud 2 kuud. Hiljemalt 31. detsembriks peavad kõik toetused olema välja makstud.

Eelnõu § 3 järgi on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, kelle juurde on koondunud elektroonilise side kompetents, avaliku konkursi korraldaja, toetuse taotluste menetleja ja selle kasutamise üle järelevalve teostaja.

Eelnõu §-s 4 on selgitatud määruse eelnõus kasutatavat terminoloogiat.

Lõikes 1 defineeritakse järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk. Antud definitsioon lähtub üldise grupierandi määrusest (artikkel 2 punkt 138, vt pikemat selgitust lk 3), kuid seda on kohandatud vastavalt elektroonilise side seaduses ja käesolevas määruses kasutatavatele terminitele. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgult oodatav minimaalne allalaadimiskiirus on 30 Mbit/s (kuna Euroopa Liidu aastaks 2020 seatud minimaalne eesmärk on tagada sellise kiirusega lairibaühendus igale eurooplasele).

Lõige 2 defineerib ülekandevõrgu – eesti keeles on laiemalt kasutusel termin „baasvõrk. Eestis on tuntuim baasvõrk EstWin projektiga ELi struktuurivahendite abil rajatav fiiberoptiline baasvõrk maapiirkondades. Kuid samuti asub maapiirkondades kommertsivõrke, peamiselt Telia omanduses olevad fiiberoptilised võrgud, mis ühendavad omavahel suuremaid asulaid ja seal olevaid sidesõlmi.

Lõige 3 defineerib tuumvõrgu. Tuumvõrgud (magistraalvõrgud) on suuremaid linnu ja rahvusvaheliselt ka riike ühendavad võrgud. Eestis on need kõik eraomandis olevad võrgud (Telia, Tele2 jne).

Lõige 4 defineerib kiire lairibateenuse. 30 Mbit/s kiirust loetakse lävendiks, millest alates võib elektroonilise side võrku nimetada „järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks“ (*next generation access network*, NGA). Tagatud andmeedastus tähendab, et igale lõppkasutajale on garanteeritud talle ettenähtud andmesidekiirus ning see ei sõltu välistest teguritest, nagu teiste kasutajate arv või ilm.

Lõikes 5 defineeritakse ülikiire lairibateenus. Üle 100 Mbit/s kiirusega võrke nimetatakse inglise keeles erinevate terminitega, nagu „*ultrafast*“ või „*superfast*“ *broadband*. 100 Mbit/s on järgmine üleüldine miinimumeesmärk ELis aastaks 2025 senise 30 Mbit/s aastaks 2020 asemel.

Lõige 6 defineerib kaablikanalisisatsiooni. Lisaks lairibavõrgu kiudoptiliste, vask- või koaksiaalkaablite paigutamisele (mida on mõeldud eelkõige käesoleva määruse kontekstis) saab kaablikanalisisatsiooni paigutada ka elektrikaableid jne. Definiitsioon lähtub üldise grupierandi määruse artikli 2 punktist 135.

Lõikes 7 defineeritakse juurdepääsuvõrgu passiivne lairibataristu. Definiitsiooni aluseks on võetud üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 137 olev sarnane definiitsioon. Siin määrukses on tehnorajatiste all mõeldud eelkõige (kuid mitte ainult) poste ja maste, millele saab paigaldada kaableid ja aktiivseadmeid, mis on vajalikud lairibateenuse pakkumiseks. Muude võrguelementide alla võivad kuuluda näiteks toru, mast, kaablikanal, kontrollkaev, juurdepääsuluuk, kaablikapp, antennirajatis, torn ja post. Need kõik on sätestatud ehitusseadustiku § 61² lõikes 1.

Lõige 8 defineerib juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse loomise. Elektroonilise side seaduse § 2 punkti 70 kohaselt on üldkasutatav elektroonilise side võrgu lõpp-punkt (edaspidi *lõpp-punkt*) üldkasutatava elektroonilise side võrgu füüsiliselt kindlaks määratud punkt, kus kliendile on loodud juurdepääs või võimalus juurdepääsuks üldkasutatavale elektroonilise side võrgule. Kaabelvõrkude puhul tuleb seda lõiget lugeda kahel viisil – esiteks võib toetuse saaja rajada juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu lõpp-punkti kinnistul asuvale aadressiobjektide oluliselt lähemale, näiteks maja kõrvale (vähemalt aadressiobjektide kinnistuspiirini) või piirduda kinnistust väljas selle vahetus läheduses asuva lõpp-punktiga, kui tehniliselt ja majanduslikult on ebaotstarbekas kõikidele aadressiobjektidele igaks juhuks liitumise võimaluse loomine kinnistu piirile. Sealhulgas on aktsepteeritav ka selline lahendus, kus aadressiobjektidele, kellele luuakse juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus, aga kes sellega kohe liituda ei soovi, ei tehta eraldi väljavõtteid iga kinnistu juures, vaid rajatava juurdepääsuvõrgu ülesehitus võimaldab soovi korral hiljem need väljavõtted teha viisil, mis ei nõua juba rajatud juurdepääsuvõrgu ümber ehitamist/laiendamist. Näiteks on olemas mikrotoru, kuhu saab liitumise võimaluse saanud aadressiobjekti jaoks hiljem paigaldada kaabli alates vahejaotuspunktist kuni lõppkasutaja aadressiobjektini. Sellisel juhul loetakse lõpp-punktiks kohta, kus aadressiobjektile on loodud võimalus juurdepääsuvõrguga liitumiseks, isegi kui see lõpp-punkt ei asu vahetult aadressiobjekti läheduses.

Lõige 9 defineerib aktiivseadmed. Näiteks kuuluvad siia WDMA-seadmed (*Wavelength Division Multiple Access*), ruuterid jne. Antud definiitsiooni alt väljas on lõppkasutaja käsutuses olevad seadmed (modemid, ruuterid jne), mis ei ole käesoleva meetme raames abikõlblikud.

Lõige 10 defineerib hulgimüügitasandi juurdepääsu, milleks käesoleva määruse kontekstis on eelkõige juurdepääs toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu passiivsele lairibataristule, nagu pimekiud ja kliendiliinide eraldamine ning kaablikanalisisatsioon, juurdepääs mastidele ja ülekandevõrgule ning bitivooühendusele. Definiitsioon põhineb üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 139 sätestatul. Toetusmeetme abil ehitatud juurdepääsuvõrgu omanikul on õigus määrata juurdepääsutoodete liigid ja nende hinnad vastavalt taristu tehnilistele võimalustele ja proportsioonidele. Näiteks kui passiivne taristu võimaldab pimekiu rentimist ja kliendiliinide eraldamist, siis kaablikanalisisatsioonis ruumi rentimise või mastidel kohtade rentimise eest võib küsida proportsionaalselt suuremat hulgimüügihinda, kuna nende

juurdepääsutoodete kasutamine on taristu omanikule koormavam, kui kiu rentimine kolmandale osapoolele.

Lõige 11 sätestab füüsilise eraldamise nõuded. Üldise grupierandi määruse põhjenduspunkt 71 ütleb, et kuigi teatavatel tingimustel võib virtuaalset eraldamist lugeda samaväärseks füüsilise eraldamisega, on siiski rohkemate kogemuste saamiseni vaja hinnata iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kas konkreetset mittefüüsilist või virtuaalset hulgimüügi tasandi juurdepääsutoodet saab lugeda samaväärseks eraldatud juurdepääsuga vasest või kiudoptilisele kliendiliinile. Sel põhjusel, ja kuni neid kogemusi saab riigiabi üksikjuhtumite või eelhindamise õiguslikus kontekstis tulevase läbivaatamise raames arvesse võtta, tuleks praeguse üldise grupierandi määruse kohaldamiseks nõuda füüsilist eraldamist.

Lõige 12 defineerib lõppkasutaja.

Lõige 13 defineerib aadressiobjekti. Ruumiandmete seaduse § 43 lõike 2 kohaselt on unikaalaadressi nõudvad aadressiobjektid:

- 1) elamud;
- 2) hooned, milles on eluruume ehk kortereid ja muid aadressi alusel eristamist vajavaid hooneosi;
- 3) juriidiliste isikute asukohahooned;
- 4) hooned, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid ning eelnimetatud hoonete osad;
- 5) olemasoleval või kavandataval selgelt piiritletaval tiheasustusega või kompaktsel asustusega alal (edaspidi unikaalaadressi nõudega ala) asuvad maaüksused;
- 6) maaüksused, mille koha-aadress sisaldab aadressikoha nime;
- 7) korterid ja muud aadressi alusel eristamist vajavad hooneosad.

Kuna toetusmeetme eesmärk on viia ülikiiret lairibateenust võimaldav juurdepääsuvõrk piirkondadesse, kus on elanikud ning toimub ettevõtlustegevus, siis on jäetud välja punktides 5 ja 6 nimetatud aadressiobjektid. Kuna postkontorid asuvad samuti hoonetes, millel on unikaalaadress olemas, on selguse huvides jäetud välja ka punkt 4.

Lõige 14 käsitleb asustusüksust. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 6 lõige 1 ütleb, et vald ja linn jagunevad asustusüksusteks. Lõike 2 kohaselt on asustusüksused asulad, milleks on linnad, külad, alevikud ja alevid. Lõike 3 kohaselt on linn haldusüksusena samades piirides ka asula. Kui haldusüksusena linna haldusterritooriumil asub linn asustusüksusena, mille piir ei lange haldusüksuse piiridega kokku, siis ei ole linn haldusüksusena käsitletav asulana.

Lõige 15 sätestab, mis on avaliku konkursi veebileht. Käesoleva toetusmeetme puhul on selliseks keskseks veebileheks https://www.ttja.ee/lairiba_teine_etapp. Selline kohustus luua keskne veebileht tuleneb lairiba suuniste punktist 78 c. Seal veebilehel on kättesaadav kogu toetusmeetet käsitlev informatsioon alates avaliku konsultatsiooni algusest. Veebileht jääb avatuks vähemalt 10 aastaks alates toetuse andmise otsuste tegemisest.

2. peatükk (toetatavad tegevused ning juurdepääsuvõrgule ja sellega liitumisele esitatavad tingimused) koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 punktis 1 on loetletud toetatavad tegevused:

- projekteerimine – selle alla võib liigitada ka projekteerimiseks vajalike ehitusgeoloogiliste uuringute tegemist ja geodeetiliste tööde läbiviimist ning tegevusega piiritletavat geomeetrilist planeerimist;

- ehitamine – juurdepääsuvõrgu passiivse lairibataristu rajamine koos vajalike ehitustööde, materjalide ja rajatistega;

- omanikujärelevalve läbiviimine – ehitustööle ehitusseadustiku alusel kehtestatud korras omanikujärelevalve läbiviimine.

Kõik need tegevused peavad arvestama määruse §-s 6 sätestatud tehnilisi tingimusi ning juurdepääsuvõrguga tuleb tagada liitumine §-s 15 sätestatud tingimustel.

Punkt 2 sätestab võimaluse taotleda toetust ka juurdepääsuvõrgul teenuste osutamiseks vajalike aktiivseadmete ostmiseks ja paigaldamiseks. Siia alla kuuluvad kõik seadmed, mis on vajalikud signaalide edastamiseks lõppkasutaja terminalseadmesse ja sealt signaalide vastuvõtmiseks. Aga siia alla ei kuulu lõppkasutaja terminalseadmed nagu ruuterid, modemid, arvutid jne.

Määruses sätestatud toetatavad tegevused vastavad üldise grupierandi määruse artikli 52 lõikes 2 toodud abikõlblikele kuludele, milledeks on:

a) passiivse lairibataristu kasutuselevõtu investeeringukulud;

b) lairibataristuga seonduvate tsiviilehitustööde investeeringukulud;

c) lairiba põhivõrgu kasutuselevõtu investeeringukulud ning

d) järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu investeeringukulud.

Käesoleva määruse puhul on asjakohased ainult punktid a, b ja d, kuna punktis c nimetatud lairiba põhivõrgu (nn *basic broadband*) ehitust, mis võimaldab kiiruseid ainult kuni 30 Mbit/s, me ei toeta.

Punktides a ja d nimetatud kasutuselevõtu investeeringukulude all mõeldakse üldise grupierandi määruse alusel kõiki neid investeeringuid, mis ei ole otseselt seotud punktis b nimetatud tsiviilehitustöödega, kuid on siiski vajalikud teenuste osutamisega alustamiseks rajatud võrgus – näiteks seadmete paigaldamine rajatud võrgule.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse toetuse abil rajatava juurdepääsuvõrgu tehnilised tingimused. Nende tingimuste eesmärgiks on ehitada juurdepääsuvõrk, mis vastaks tänapäeva ühiskonna nõutele ning võimaldaks toetusega lairibataristul piisava teenusepakkujate vahelise konkurentsi olemasolu.

Lõike 1 punktis 1 sätestatud allalaadimiskiirus üle 100 Mbit/s vastab Euroopa Komisjoni 2025. aastaks seatud eesmärkidele. Samas ei tähenda see automaatselt seda, et juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse saavad ja sellega liituvad aadressiobjektid peavad üle 100 Mbit/s kiirusega lairibateenust tarbima –sideettevõtjal on võimalik osutada lairibateenust ka väiksema kiirusega, mis vastavad lõppkasutajate vajadustele ja rahalistele võimalustele.

Punktis 2 on sätestatud hulgimüügitasandi juurdepääsukohustus. See tähendab, et toetusega rajatava võrgu igas etapis kuni lõppkasutajani peab sideettevõtjal olema võimalik pakkuda lairibateenuseid lõppkasutajatele teistest sama taristut kasutatavate sideettevõtjatest ja nende kasutatavatest tehnoloogiatest sõltumatul viisil. Toetuse saaja kohustus tagada selline hulgimüügitasandi juurdepääs ja füüsiline eraldamine kehtib ainult toetusega rajatud võrgu osale. Näiteks kui toetusega rajatud võrk ühendatakse Estwini või mõne muu baasvõrguga, siis seal tuleb sideettevõtjal endal tagada selleks vajaliku võrguressursi rentimine.

Punkt 3 ütleb, et kui liin on rajatud valguskaablit kasutades, peab see koosnema vähemalt kiupaarist. Liin on elektroonilise side seaduse § 2 punktis 24 defineeritud kui tehniliste seadmete kogum, mis ühendab lõpp-punkti ühenduspunktiga. Lõpp-punkt on käesolevas määruses liitumise võimalus vähemalt aadressiobjekti krundipiiril või selle vahetus läheduses. Ühenduspunkt on elektroonilise side seaduse § 2 punkti 67 kohaselt kliendi terminalseadme liiniga ühendamise koht. Liini näol on tegemist selle passiivse lairibataristu osaga, mis rajatakse alles pärast liitumise võimaluse saanud aadressiobjekti omaniku või kasutaja esitatud avaldust ja liitumistasu maksmist. Antud punkt ei nõua (tehnoloogianeutraalsusest lähtudes) liini rajamist valguskaablit kasutades, kuid seab kohustuse teha see vähemalt kahest kiust koosneva valguskaabliga, kui toetuse saaja valib liini ehitamise tehnoloogiaks valguskaabli. Kahe kiu nõudmise vajadus tuleneb vajadusest tagada tehnoloogianeutraalsus, kuna on lairibatehnoloogiaid, mis kasutavad andeside pidamiseks samaaegselt kahte kiudu. Uuemad tehnoloogiad on siiski pigem ühe kiuga võimalised teenuseid pakkuma. Kiudude keevitamise seotud kulude kokkuhoiu mõttes on siiski aktsepteeritav, kui toetuse saaja keevitab standardlahendusena ainult ühe kiu ning teine kiud keevitatakse alles vastava taotluse korral sideettevõtjalt, kes lõppkasutajale teenust soovib osutada.

Lõige 2 sätestab kohustuse juurdepääsuvõrgu ülesehitusele, et seda oleks võimalik laiendada ka nende abikõlblikus sihtpiirkonnas asuvate aadressiobjektideni, mis käesoleva toetusmeetme abil juurdepääsuvõrguga liitumise võimalust ei saa. See nõue on põhjusel, et suure tõenäosusega ei piisa toetusmeetme praegu ettenähtud eelarvest (6 miljonit eurot) selleks, et luua juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus kõigile turutõrkepiirkondades asuvatele aadressiobjektidele, eelkõige üksikutele eraldiseisvatele aadressiobjektidele, kelleni juurdepääsuvõrgu laiendamine praeguse eelarve piires oleks kallis, ning selle asemel võimaldaks hoopis ühendada suurema arvu aadressiobjekte kusagil mujal. Siiski peaks rajatav juurdepääsuvõrk oma tehniliselt ülesehituselt võtma võimaluse korral arvesse ka neid aadressiobjekte, mis liitumise võimalust juurdepääsuvõrgu rajamise lõppedes veel ei saa, kuid kuuluvad loogiliselt võttes rajatud juurdepääsuvõrgu mõjupiirkonda.

Lõige 3 seab tingimused, mil viisil peab toetusmeetme abil rajatav juurdepääsuvõrk olema ühendatud olemasoleva fiiberoptilise ülekandevõrguga.

Punkt 1 sätestab nõuded ülekandevõrgu ja juurdepääsuvõrk on ühendatuse kohta. Lihtsustatult öeldes tähendab see, et ülekandevõrgu ja juurdepääsuvõrgu otsad peavad niimoodi kokku minema, et sideettevõtjate jaoks piisab lairibateenuste pakkumisega alustamiseks ainult aktiivseadmete paigaldamisest ja erinevate sidesõlmede või kaablite ühendamisest (sh. ka toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu ja baasvõrgu vahelistesse mikrorustikesse/kulglatesse sideettevõtja endi kuludega kaablite puhumine), mille teostamiseks piisab kokkuleppes juurdepääsuvõrgu või ülekandevõrgu omanikuga. Oluline on, et sidekappide rajamist, trasside ehitamist ja sellega kaasnevat seadustamist ei tohi enam vaja olla.

Punkti 2 kohaselt peab ülekandevõrk olema vabalt ligipääsetav ja tagama piisava võrguressursi vähemalt viiele sideettevõtjale. Nagu eespool on kirjeldatud, siis ülekandevõrke (ehk baasvõrke) on Eestis nii erakapitaliga ehitatud kui ka ELi toetustega rajatud. Toetusmeetme määрус ei kohusta toetuse saajat ühendama juurdepääsuvõrku konkreetse ülekandevõrguga (näiteks Estwin), vaid annab toetuse saajale vabaduse ise otsustada võrgu ülesehituse ja ulatuse. Küll aga peab olema tagatud see, et juurdepääsuvõrku kasutada soovivatel vähemalt viiel sideettevõtjal oleks realselt võimalik kasutada ka ülekandevõrku. Kui juurdepääsuvõrguga ühendatavas ülekandevõrgus puudub viiele sideettevõtjatel võimalus võrguressursi rentimiseks, tähendab see sisuliselt ka juurdepääsuvõrgu osas viie sideettevõtja vahelise konkurentsi

puudumist. Ülekandevõrgu puhul loetakse tingimused täidetuks ka siis, kui näiteks vaba ressursi on järel kolmele uuele võimalikule sideettevõtjale, aga juba on selle ülekandevõrgu ressursi kasutamas kaks sideettevõtjat, kes toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu kaudu lõppkasutajatele teenuseid osutada soovivad. Ülekandevõrgu ressursi arvestamisel ei võeta arvesse neid sideettevõtjaid, kes kasutavad ülekandevõrku muuks otstarbeks kui lõppkasutajatele lairibateenuste osutamine toetusega rajatava juurdepääsuvõrgu piirkonnas (näiteks linnade või riikide vahelised andmesideühendused jne).

Punkt 3 sätestab teatud tingimustel erandi punktis 2 seatud tingimusele. Siinkohal on mõeldud nii hinna kui tehnoloogilise poole pealt alternatiivsete lahenduste pakkumist toetuse taotleja poolt. Tehnoloogilise poole pealt tähendab see näiteks vabade fiiberoptiliste kiudude puudumisel ning sellest tulenevalt füüsilise eraldamise mittevõimaldamise asemel virtuaalselt eraldatud (*virtual unbundling*) teenuse pakkumist, mis on võimalikult lähedane füüsilisele eraldatusele.

Vaba võrguressursiga ülekandevõrku on Eestis 2020. aasta seisuga piisavalt. Alates 2010. aastast on ELi toetusega ehitatud maapiirkondades ülekandevõrku, mis on kõigile sideettevõtjatele võrdsetel alustel kättesaadav, ja selle kasutamise hind on tänu ELi 85% suurusele toetusele oluliselt soodsam (hinnanguliselt isegi 5 korda soodsam) kui kommertsvõrkudel ning seal on ka piisavalt ressursi palju rohkema kui 5 sideettevõtja teenindamiseks (enamasti on minimaalselt kiudude arv igas trassi osas 48 kiudu ehk 24 ettevõtjat saaks endale taotleda kiupaari kasutamist). Praeguseks on valminud peaaegu 7000 km ülekandevõrku ning sellega on 2009 algselt paika pandud eesmärki ehitada 6400 km ülekandevõrku veidi isegi ületatud. ELi toetusega ülekandevõrku on Eestis ehitanud kolm sihtasutust/mittetulundusühingut: Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus: <http://ela12.elasa.ee/elakaart/>, Eesti Andmeside MTÜ: <https://eestiandmeside.ee/sidevork/> ja MTÜ Valguskaabel: <http://www.valguskaabel.ee/?valminud-vork,3>. Lisaks ELi toetusega ehitatud ülekandevõrkudele on olemas ka eraomandis olevaid ülekandevõrke, peamiselt Telia Eesti omanduses, kus enamasti on võrguressurss ammendunud või mittepiisav.

Punkti 4 järgi peavad olema olemas jaotuspunktid, vajadusel koos elektriühenduse ning väliseadmekappidega. Väliseadmekapp peab mahutama vähemalt viie sideettevõtja seadmed. Väliseadmekappe pole igal pool ilmingimata vaja ehitada, kui lairibateenust osutavate sideettevõtjate võrgusõlmed asuvad piisavalt lähedal, et toetusega rajatud juurdepääsuvõrguga liitunud klientidele oleks võimalik lairibateenuseid pakkuda. Vältimatu vajadus seadmekappi paigaldada puudub, kui vähemalt ühel operaatoril on võimalik piirkonnas teenust pakkuda ilma täiendava väliseadmekapi paigaldamiseta. Juhul kui ükski operaator ei ole tehnilistel põhjustel võimeline rajatud juurdepääsuvõrgus kõigile juurdepääsuvõrguga liitunud aadressiobjektidele teenust pakkuma, peab toetuse saaja rajama elektriga varustatud seadmekapi, mis majutab kõik reaalselt seda kasutada soovivate sideettevõtjate seadmed. Toetuse saaja poolt rajatud aktiivseadmete kappides sideettevõtjate poolt paigaldatud seadmete poolt tarbitava elektri osas on toetuse saajal õiguse esitada arved sideettevõtjatele.

Lisaks jaotuspunktidele võib juurdepääsuvõrgu osas olla vajalik veel täiendavate vahejaotuspunktide ja muu sarnase rajamiseks, kus sideettevõtjatel on võimalik lõppkasutajatele lairibateenuse pakkumiseks ühendusi luua – see ja muud detailset võrgu ülesehitust puudutav (sh. seadmekappide dimensioonid) on toetuse saaja enda otsustada, kuid lähtuma peame põhimõttest, et kõiki sideettevõtjaid koheldakse võrdset ning sideettevõtjate poolse nõudluse olemalul on tehniline ja ruumiline valmisolek tagatud viiele sideettevõtjale

Kõik eelpoolt loetletud tööd ja tegevused kuuluvad abikõlblike kulude hulka.

Eelnõu § 7 defineerib juurdepääsuvõrgu ehitamise, liitumise ja juurdepääsu üldised tingimused.

Lõikes 1 sätestatud kohustus tähendab, et toetuse taotleja peab esitama nimekirja nendest aadressiobjektidest, kellele ta toetusega liitumise võimaluse loob. See nimekiri saab koosneda ainult määruse lisas olevatest aadressiobjektidest.

3. peatükk (avaliku konkursi läbiviimine, toetuse taotlemine, nõuded taotlusele ja taotlejale) koosneb viiest paragrahvist.

Eelnõu § 8 sätestab avaliku konkursi eelarve, läbiviimise aja ja põhimõtted.

Lõike 1 kohaselt kuulutab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet avaliku konkursi välja 30 kalendripäeva jooksul alates määruse jõustumisest.

Lõige 2 sätestab taotluste esitamise tähtjaks on vähemalt 60 kalendripäeva avaliku konkursi väljakuulutamises arvates. Selline tähtaeg peaks olema potentsiaalsetele taotlejatele piisav aeg selleks, et oma taotlus kvaliteetselt ja kõikehõlmavalt koostada. Võrdluseks võib tuua, et riigihangete seaduse § 93 lõike 1 punkt 6 sätestab minimaalseks ehitustööde pakkumise esitamise tähtjaks 45 päeva, kui riigihanke eeldatav maksumus on võrdne rahvusvahelise piirmääraga või ületab seda.

Lõikes 4 on kirjas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kohustus avalikkuse teavitamiseks. Lairiba suuniste punkti 78 c kohaselt peavad liikmesriigid tagama läbipaistva protsessi ja konkurentsivõimelise tulemuse ning kasutama kõigi lairibaühenduse jaoks mõeldud riigiabi meetmetega seotud käimasolevate pakkumismenetluste avaldamiseks spetsiaalset riikliku tasandi veebisaiti. Eestis on selleks keskkseks veebisaidiks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kodulehel olev https://www.ttja.ee/lairiba_teine_etapp. Lairiba suuniste punkti 78 c joonealuse märkuse 99 kohaselt piisab teavituste tegemisest ainult liikmesriigis endas, tingimusel et konkurentsipõhise valikumenetluse eesmärk ei ole ELi riigihangete direktiiviga 2004/17/EÜ või 2004/18/EÜ (*mõlemad nüüdseks kehtivuse kaotanud ning asendatud uute direktiividega – vastavalt 2014/25/EL ja 2014/24/EL*) hõlmatud riiklik leping. Kehtiv direktiiv 2014/24/EL defineerib kolme liiki riigihankelepinguid:

- ehitustööde riigihankelepingud (artikkel 1 § 1 punkt 6);
- asjade riigihankelepingud (punkt 8);
- teenuste riigihankelepingud (punkt 9).

Kuna toetusmeetme näol pole tegemist selliste lepingute sõlmimisega, siis ei ole vajalik teha ka teavitust üle Euroopa.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse taotlejale esitatavad nõuded.

Lisaks määruse § 1 lõikes 2 nimetatud Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a määrusele nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“, mille § 9 lõike 2 alusel võib toetust maksta üksnes juhul, kui taotlejal puuduvad 12. märtsi 2020. a seisuga riiklike maksude maksuvõlad või on need taotluse esitamise ajaks tasutud või ajatatud ning taotleja on täitnud taotluse esitamise ajaks maksudeklaratsioonide ja majandusaasta aruannete esitamise kohustuse, seatakse käesoleva määrusega veel täiendavad tingimused.

Lõike 1 punktis 1 nimetatud muu samaväärsse registri all on mõeldud Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsi Konföderatsioonis asuvat registrit, mis on samaväärne äriregistriga. Kolmandatest riikidest pärit taotlejad ei saa toetuse taotlust esitada.

Punkti 3 kohaselt ei tohi taotleja olla raskustes ettevõtja vastavalt üldise grupierandi määruse artikli 2 punktile 18 – kuna üldise grupierandi määruse alusel antav abi tohib olla investeerimisabi ning ka Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2020. a määruse nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ § 7 punkt 4 lubab anda investeeringuteks toetust, siis ei tohi selline ettevõtte olla raskustes.

Punkt 5 seab piirangu toetuse suurusele, mida ettevõtja võib käesolevast meetmest ja väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri 2020. a määruse „Kiiret lairibateenust võimaldavate elektroonilise side võrkudega liitumiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ meetmest kokku saada. Selleks piirmääraks on 2 500 000 eurot ühe juriidilise isiku kohta.

Punktis 6 on sätestatud valdkonnaspetsiifilised nõuded toetuse taotlejale. Üldkasutatava elektroonilise side osutamiseks käsitletakse elektroonilise side seaduses sätestatud teenuse osutamist nii jaeturul otse lõppkasutajatele kui ka hulgitasandi operaatorina, kes annab oma võrku kasutada teistele sideettevõtjatele. Sidevõrkude ehitamise kogemuse all on mõeldud võrkude ehitamise kogemust ehitustööde teostamise mõttes, mitte tööde tellimise kaudu alltöövõtjatelt. Taotleja kvalifitseerumiseks peab olema täidetud vähemalt üks kahest nõudest.

Lõige 2 laiendab lõike 1 punktis 5 määratud piirangut kõigile ühte kontserni kuuluvatele ettevõtetele. Antud piirang on vajalik, et tekiks piisav konkurents toetuse taotlejate vahel ning toetust saaks anda hajutatult rohkematele ettevõtjatele.

Lõige 3 kohustab toetuse taotlejat andma teada oma taristust, kui ta seda sihtpiirkonnas omab. Selline kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78 f ja selle eesmärk on suurendada konkureerivate pakkumiste arvu ja soodustada olemasoleva taristu efektiivset kasutamist lairibavõrkude ehitamiseks ja kulude vähendamiseks.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektori 8.05.2020 kirjas, millega käivitati avalik konsultatsioon, oli antud info ka kirjas ning kõik ettevõtjad, kes vastavat taristut omasid, olid sellisest kohustusest teadlikud.

Eelnõu § 10 sätestab taotlusele esitatavad nõuded.

Lõike 1 punktides 1–6 on loetletud nõuded, millele taotlus peab vastama. Punktis 6 olev nõue tuleneb riigiabi reeglitest ja riigiabi andmise puhul olulise ergutava mõju nõude kirjeldus. Näiteks ei tohi toetuse taotleja enne Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile taotluse esitamist kinnitada tellimusi, nõustuda pakkumustega, sõlmida lepinguid või kokkuleppeid, teostada ettemaksu, kasutada teenuseid, sõlmida üleandmise ja vastuvõtmise akte jms.

Lõike 2 punktides 1–13 on loetletud dokumendid ja andmed, mida taotlus peab sisaldama.

Punktis 1 nimetatud nimekirjas peab toetuse taotleja välja tooma need abikõlblikud sihtpiirkonnas olevad aadressiobjektid, kuhu ta saadava toetuse eest soovib juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse luua. Need aadressiobjektid võivad asuda erinevates asustusüksustes ja erinevates maakondades.

Punktis 2 sätestatud juurdepääsuvõrgu tehnoloogilise lahenduse kirjelduse ja asjakohase tehnilise dokumentatsiooni all on mõeldud, et toetuse taotleja peab kirjeldama piisavalt detailselt, vajadusel koos tehnilist standardit tõendavate dokumentidega, et tema pakutud juurdepääsuvõrgu lahendus vastab määruses sätestatud nõuetele. Riigiabi suunistest tulenevalt peab konkurss olema läbi viidud tehnoloogia neutraalsust silmas pidades, küll aga on võimalik seada sisulisi kvaliteedikriteeriume ning jälgida nende täitmist. Kuna toetusmeetme eesmärk on toetada sellise juurdepääsuvõrgu rajamist, mis tehniliselt võimaldaks lõppkasutajatele vähemalt 100 Mbit/s allalaadimiskiirust, siis peab toetuse taotleja esitama kasutatava tehnoloogia osas asjakohased standardid, mis tõestaks kasutatava tehnoloogia võimekust sellist allalaadimiskiirust pakkuda.

Punktis 3 sätestatud finantsanalüüsis peab toetuse taotleja hindama tema esitatud aadressiobjektide arvule liitumise võimaluse loomise eeldatavat kogumaksumust, märkima taotletava toetussumma ning kirjeldama kogumaksumuse arvutamisel arvesse võetud töid ja materjale. Toetuse taotleja ei pea teadma täpset ja lõplikku summat, mida kogu projekti lõpule viimine maksma läheb, küll aga peab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet veenduma, et tehtud arvutused on pädevad ning kavandatav projekt saab lubatud mahus ja toetussumma piires ka täielikult ellu viidud. Toetuse taotleja peab finantsanalüüsis kirjeldama ka hinnangulisi tööde ja materjalikulu osakaalusid projekti kogusummas ning mahtusid (kaablite pikkus kilomeetrites, mastide/postide, kappide arv jne). See võimaldab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil veenduda tehtud arvutuste paikapidavuses.

Punktis 6 nimetatud kohustus esitada kinnitus koos seda tõendavate väljavõtetega asjakohastest registritest, et ta vastab § 9 lõike 1 punktides 1–3 ja punktis 7 sätestatud tingimustele, kehtib ainult nendele juriidilistele isikutele, kes pole Eestis äriregistris registreeritud. Eestis registreeritud toetuse taotleja puhul on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil võimalik need andmed saada äriregistrist. Toetuse taotleja peab esitama väljavõtted asjakohastest registritest ainult lõike 1 punktide 1–3 ja punkti 7 kohta, kuna ainult neid saab toetuse taotleja vastavate registrite väljavõtetega tõendada. Asjakohased registrid on sellised, mis võimaldavad kontrollida määruses nõutud andmeid. Juhul kui kontrollimiseks vajalikke andmeid on võimalik tõendada ühe registri väljevõttega, siis piisab ka ühe registri väljavõtetest.

Eelnõu § 11 käsitleb taotluste menetlemist ja hindamist.

Lõike 2 taotleja nõutele vastavust kontrollitakse Eestis registreeritud juriidiliste isikute puhul andmebaaside kaudu. Üldise grupierandi määruses sätestatud artikli 2 punktile 18 (raskustes ettevõtja) vastavust saab kontrollida taotleja viimase majandusaasta aruande alusel. Üldise grupierandi artikli 1 paragrahvi 4 punktile a (ettevõtja, kes pole tagastanud varasemalt ebaseaduslikuks kuulutatud abi) vastavust saab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet päringute kaudu riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist, kui Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet on sõlminud registri kasutamise lepingu Rahandusministeeriumiga.

Lõikes 4 on sätestatud kriteerium, millest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet taotluste hindamisel lähtub. Selleks taotluses küsitav toetuse suurus ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest. Antud kriteerium võimaldab anda toetust kõige efektiivsemal viisil, tagades ühest küljest võimalikult suure arvu liitumisvõimaluste loomise ja teisest küljest motiveerides toetuse taotlejaid investeerima maksimaalse tasuvuse piires ka omavahendeid. Samas võimaldab selline kriteerium toetust saada nii väikestel kui suurtel projektidel.

Lõiked 5, 6, 7 ja 8 kirjeldavad taotluste hindamise protsessi. Lõike 5 kohaselt järjestatakse kõik taotlused lõikes 4 sätestatud kriteeriumi alusel ning esimesena saab toetuse taotlus, mis küsib kõige väiksemat toetust ühele aadressiobjektile liitumise loomise võimaluse eest.

Lõige 6 sätestab olukorra, kus kaks või rohkem taotlust hõlmavad liitumise võimaluse loomist ühtedele ja samadele aadressiobjektidele. Sellise olukorra tekkides antakse paremuselt järgmise taotluse esitajale võimalus viie tööpäeva jooksul oma taotlust korrigeerida eemaldades eelnevalt toetuse saanud taotluses olnud kattuvad aadressiobjektid oma nimekirjast ning soovi korral korrigeerides ka taotluses küsitavat toetuse suurust ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest.

Lõike 7 eesmärk on reguleerida olukorda, kus on kaks taotlust, mis küsivad sama suurt toetust ühele aadressiobjektile liitumise võimaluse loomise eest ning peab otsustama, kumb neist on parem. Sellisel juhul saab esimesena toetuse suurimale arvule aadressiobjektidele liitumise võimaluse loov taotlus.

Lõige 8 reguleerib olukorda, kui juba rahuldatud taotlustest järele jäänud eelarve ei võimalda paremuselt järgmist taotlust täies mahus rahuldada. Kuna eesmärk on ettenähtud toetus võimalikult suures mahus ära kasutada, siis võimaldatakse taotlejatel paremusjärjestuse alusel teha muudatust oma taotluses, et mahtuda järele jäänud eelarve piiresse. Kui üks taotleja keeldub, pakutakse võimalust järgmisele taotlejale.

Eelnõu § 12 käsitleb taotluse rahuldamist ja rahuldamata jätmist.

Lõike 2 punktides 1 kuni 7 sätestatakse taotluse rahuldamise otsusesse märgitavad andmed.

4. peatükk (juurdepääsuvõrguga liitumine ja tingimused) koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 13 sätestab juurdepääsuvõrguga liitumise.

Lõige 1 reguleerib toetuse saaja kohustust informeerida juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse saavaid lõppkasutajad võimalusest taristuga liituda. Selle sätte eesmärk on tagada lõppkasutajate (elanike, ettevõtete, asutuste) õigegaegne, kuid mitte liiga varajane teavitamine liitumise taotluse esitamiseks. Lõppkasutajaid on asjakohane informeerida siis, kui on kindel, et vastavas piirkonnas hakatakse lairibataristut ehitama. Toetuse saaja võib muidugi teavitada soovi korral ka varem ja mitmeid kordi. Ka võib toetuse saaja teavitada aadressiobjektide omanikke teisi kanaleid kaudu, kuid vähemalt üks kord tuleb iga aadressiobjekti omanikku või kasutajat teavitada kirja teel.

Lõige 2 sätestab, et juurdepääsuvõrguga liitumise taotlusi peab saama toetuse saajale esitada nii kirja teel kui elektrooniliselt vähemalt 2 kuu jooksul pärast toetuse saaja saadetud teavitust. Liitumistaotlusi, mis on tehtud pärast toetuse saaja seatud tähtaega, ei ole toetuse saaja kohustatud § 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustel arvestama. Kui lõikes 1 oli eesmärk vältida aadressiobjektide omanike/kasutajate liiga varajast teavitamist, siis lõige 2 kohustab toetuse saajat andma taotluste esitamiseks vähemalt 2 kuud aega. Juhul, kui seatud tähtajaks pole taotlust laekunud, ei ole toetuse saaja kohustatud liitumist käesolevas määruuses sätestatud tingimustel tegema, vaid võib seda teha poolte kokkuleppel ka teistel tingimustel, mis võib tähendada ka kõrgema liitumistasu küsimist.

Lõike 3 mõte on tagada Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile võimalus kontrollida, et kõik aadressiobjektid, mis toetuse saajale esitatakse, saavad ka liitumise võimaluse, ning kõik aadressiobjektid, mille omanikud või kasutajad on esitanud toetuse saaja poolt märgitud tähtjaks liitumise taotluse, peavad saama liitumise määruuses sätestatud tingimustel.

Eelnõu § 14 sätestab juurdepääsuvõrguga liitumise tingimused.

Lõikega 1 määratud juurdepääsuvõrguga liitumise hind kehtib ainult tingimusel, et liitumise taotlus on esitatud toetuse saajale viimase poolt nõutud ajaks. Ennekõike on siinkohal mõeldud, et sellise hinnaga saab liituda ainult ajal, kui aadressiobjekti asukohaks olevas asustusüksuses toimuvad juurdepääsuvõrgu rajamise tööd ning selle käigus luuakse liitumised seda soovinud aadressiobjektide omanike või kasutajate aadressiobjektidele. Kõigile neile, kes õigeaegselt toetuse saajale vastava liitumisavalduse teevad, peab toetuse saaja tagama selle hinna piires juurdepääsuvõrguga liitumise.

Lõige 2 sätestab konkreetselt, mida toetuse saaja lõikes 1 sätestatud maksimaalselt 200 euro eest tegema peab.

Kõigis kolmes punktis sätestatud nõuete puhul on olnud eesmärk arvestada asjaoluga, et juurdepääsuvõrgu rajamise näol on tegemist suurt hulka objekte hõlmava masspaigaldusega, millest tulenevalt ei peaks toetuse saaja olema kohustatud tegelema detailselt iga kliendi erisoovide täitmisega, vaid tuleb luua minimaalsete kuludega võimalikult suurele hulgale aadressiobjektidele valmisolek tarbida sideettevõtjate pakutavaid lairibateenuseid. Sisemiste paigaldustööde, nagu ruuterite ja kaablite paigaldamise aeg ja viis jäävad aadressiobjekti omaniku või kasutaja otsustada – kas teha tööd ise või tellida need lairibateenuseid pakkuvalt sideettevõtjalt. Loomulikult võib toetuse saaja seda soovi korral või lisatasu eest ka ise teha, kuid antud toetusmeetme tingimused teda selleks liitumistasu maksimaalse määra ulatuses ei kohusta.

Aadressiobjekti omaniku või kasutaja näidatud koha all on mõeldud seda, et kui aadressiobjekti omanik või kasutaja soovib, et talle viiakse kaabel majja, siis ta näitab tööde teostajale ära selle koha, kust ta seda soovib läbi viidavat ning tööde teostaja teeb vajalikud tööd nagu puurimine või läbiviigu ehitus. Omaniku või kasutaja kohustus on tagada, et antud koht on puurimiseks või läbiviigu ehitamiseks sobilik – st. seal ei ole seinasiseseid kaableid või torusid ja muud taolist, mis võib kahjustada saada. Kõigi võimalike selliste kahjude tekkimisel vastutab omanik või kasutaja. Samuti vastutab omanik või kasutaja selle eest, kui puurimine või läbiviigu tegemine kahjustab maja fassaadi või siseviimistlust hoones sees.

Lõike 2 punktides 1 kuni 3 nimetatud standardselt otsastatud kaabli all mõeldakse kaablit, mis on lõpetatud viisil, mis lubab kaabliga kergesti ühendada lõppkasutajale teenuseid pakkuvate sideettevõtjate seadmeid. Konkreetset standardit määruuses välja ei ole toodud, see on jäetud toetuse saaja otsustada.

Lõikes 3 on mõeldud eelkõige kinnistusesest tehnilist lahendust – näiteks millises kinnistu osas teostada liini paigaldustöid viisil, mis nõuaks kõige vähem hilisemaid taastamistöid kinnistul tekitatud kahjude osas, või seda, kas paigaldada liin olemasolevatesse kaablikanaliseerimise torudesse või olemasolevatele elektripostidele. Kui aadressiobjekti omanik/kasutaja nõuab toetuse saajalt teistsugust tehnilist lahendust, kui viimane on nõus tegema, siis on toetuse saajal õigus jätta liin välja ehitamata.

Lõike 4 punktis 1 sätestatud keelu all võtta liitumisel täiendavaid tasusid on mõeldud selliseid ühekordseid liitumistasusid, mis ei tulene otseselt liitumiseks vajalike ehitus- ja paigaldustööde

teostamisest ja muudest ühikuliselt mõõdetavatest kuludest (tööaeg, materjalikulu jne), vaid tasusid, nagu võrgu kasutamise alustustasu ja muud sarnased tasud. Antud säte hõlmab kõiki lairibataristuga liitumise võimaluse saanud ja sellega hiljem aja jooksul liituda soovivaid aadressiobjektide omanikke ja kasutajaid, kes seda lairibataristu ehitamise ajal ei teinud.

Punkt 2 mõte on tagada, et lõppkasutaja ei pea maksma võrgu kasutamise eest, vaid seda teeb sideettevõtja, kes lõppkasutajale toetuse saaja taristu kaudu lairibateenuseid pakub. Ja juhul kui lõppkasutaja on enda omandis või kasutuses oleva aadressiobjekti lasknud liita juurdepääsuvõrguga, aga ühegi sideettevõtja lairibateenuseid ei kasuta, siis ei pea lõppkasutaja samuti võrgutasusid maksma.

5. peatükk (toetuse maksmine ja toetuse kasutamise kontrollimine) koosneb viiest paragrahvist.

Eelnõu § 15 käsitleb toetuse maksetaotlust.

Lõike 2 punktides 1 kuni 6 loetletakse dokumendid, mida toetuse taotleja on kohustatud koos toetuse maksmise taotlusega esitama.

Punktis 1 nimekiri asustusüksuses juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektidest koos lõpp-punktide koordinaatidega. Lõpp-punktide koordinaate on vaja selleks, et võimaldada nende olemasolu lihtsamat kontrolli.

Punktis 2 nimetud aadressiobjektide nimekirja eesmärk on võimaldada kontrollida ka seda, kas kõik liitumise taotluse esitanud aadressiobjektid on liitumise määruses sätestatud tingimustel saanud. Samuti on selline statistika vajalik ülevaate saamiseks toetuse saajale makstud liitumistasudest ning lõppkasutajate huvist võrguga liitumisel.

Punktis 5 nimetatud kuludokumentide puhul ei ole eeldatud, et taotluses nimetatud asustusüksuste kohta peaks olema ilmtingimata vajalik esitada eraldi tööde teostamist puudutavad hanke- ja kuludokumentid materjalide ja tööde osas, vaid need võivad olla osa ka laiemast tööde kokkulepest, mis hõlmavad ka konkreetses maksetaotluses nimetatud asustusüksusi. Küll aga peaks esitatud dokumentidest tuleneva infoga saama Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet veenduda, et tehtud tööd vastavad määruses kehtestatud tingimustele ning et tehtud tööd on proportsioonis esitatud hanke- ja kuludokumentidega kõikide laiema kokkuleppega hõlmatud asustusüksuste osas. Näiteks kui hanke- ja kuludokumentidega on hõlmatud 5 küla, aga konkreetne maksetaotlus puudutab ainult 2 küla, siis võib toetuse saaja esitada kõiki 5 küla hõlmavad dokumendid (juhul kui tal pole esitada dokumente väiksemate etappide kohta). Toetuse välja maksete suurused ei sõltu kuludokumentidest, vaid lähtuvad liitumise võimaluse saavate aadressiobjektide arvust ning toetuse suurusest ühe aadressiobjekti kohta.

Eelnõu § 16 käsitleb toetuse maksmist.

Lõige 1 sätestab, et toetust makstakse vastavalt juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse saanud aadressiobjektide arvule ning taotluse rahuldamise otsuses sätestatud toetuse suurusele ühele aadressiobjektile lairibataristuga liitumise võimaluse loomise eest. See tähendab, et mitte mingit ettemaksu toetuse saajale ei tehta, vaid toetust antakse vastavalt tehtud tööde mahule.

Lõige 2 tähendab, et kui toetuse saaja on otsustanud liitumise võimaluse luua ja teavitanud sellest nii aadressiobjektide omanikke ja kasutajaid ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve

Ametit, on ta kohustatud need liitumise võimalused välja ehitama ja ehitama liini nende aadressiobjektideni, mille omanikud või kasutajad on vastava taotluse õigeaegselt esitanud. Kui Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud aadressiobjektide nimekirja ja tegeliku olukorra vahel on erinevusi, siis antud asustusüksuse osas, kus puudused on leitud, toetust enne puuduste kõrvaldamist välja ei maksta. Juhul kui aadressiobjekti omanik või kasutaja on loobunud liitumise soovist, siis peab toetuse saaja esitama vastava informatsiooni Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile ning viimase nõudmisel esitama ka liitumise soovist loobumise avaldus.

Lõige 3 ütleb, et toetust makstakse kahes osas. Kaheosalise maksmise eesmärgiks on tagada see, et juurdepääsuvõrk saab algselt lubatud mahus ellu viidud. Kui juurdepääsuvõrk on valminud vastavalt algselt lubatule, siis saab toetuse saaja kätte viimase 20% kogu ettenähtud toetusest. Juhul, kui toetuse saaja jätab teatud osa algselt lubatud aadressiobjekte liitumise võimalusest ilma, siis seda viimast lõppmakset toetuse saaja ei saa.

Lõike 4 kohaselt viib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet enne toetuse maksmist läbi §-s 17 sätestatud juurdepääsuvõrgu valmiduse kontrolli.

Lõikes 6 nimetatud puudused võivad olla nii juurdepääsuvõrgu tehniliste tingimustega seonduvad puudused kui ka puudused, mis on selgunud seoses liitumise võimalustega (pole loodud ettenähtud arvul liitumise võimalusi) või liitumise väljaehitamisega (liitumine on jäänud välja ehitamata, kuigi liitumise võimalus on loodud ja aadressiobjekti omanik või kasutaja on esitanud taotluse toetuse saaja nõutud tähtajaks).

Eelnõu § 17 käsitleb juurdepääsuvõrgu valmiduse kontrollimist.

Lõikes 1 sätestatu tähendab, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet teostab kohapealselt kontrolli juhuvaliku alusel ning ülejäänud juhtudel võib piirduda toetuse saaja esitatud dokumentatsiooni kontrollimisega. Samuti võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet lisaks § 15 lõikes 2 nimetatud dokumentidele küsida toetuse saajalt juurdepääsuvõrgu tehniliste mõõtmiste protokolle. Tehniliste mõõtmiste protokollide esitamine ei ole vajalik koos toetuse maksmise taotlusega, vaid ainult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti küsimise korral konkreetsete asustusüksuste ja aadressiobjektide kohta. Neid protokolle küsitakse juhuvaliku alusel dokumentatsiooni kontrollimisel või kohapealse kontrolli teostamise eel või järel.

Lõikes 3 nimetatud toetuse saajale tehniliste mõõtmiste teostaja võib olla toetuse saaja palgatud kolmas osapool (ehitaja või omanikujärelevalve teostaja) või toetuse saaja ise, kui tal on olemas vastavad seadmed ja pädev personal.

Eelnõu § 18 sisaldab ülemäärase toetuse tagasimaksmise sätteid.

Lõikes 1 nimetatud ülemäärase toetuse tagamismakse näol on tegemist üldise grupierandi määruse artikli 52 punktist 7 tuleneva kohustusega, mis ütleb, et kui ühele projektile antav toetus ületab 10 miljonit eurot, tuleb selline kohustus sisse viia. Sama kohustuse näeb ette ka lairiba suuniste punkt 78i. Kuna määruse eelnõuga toetatakse ainult juurdepääsuvõrgu ehitamist ja mitte opereerimisega seotud kulusid, kehtib ka ülemäärase toetuse tagasimaksmise kohustus ainult ehitustegevusega seotud kulude ja tuludele. Ülemäärane toetus võib tekkida juhul, kui juurdepääsuvõrgu rajamine osutub algselt ettenähtust odavamaks, kuid varasemalt paika pandud ühe liitumise võimaluse loomise hinna alusel hüvitatakse kokkuvõttes rohkem kui minimaalselt vajalik oleks. Ka võib ülemäärane toetus tekkida juhul kui juurdepääsuvõrguga

liitub ennustatust rohkem lõppkasutajaid, kes tasuvad liitumiste eest kokkuvõttes suurema summa, kui algselt eeldatud oli.

Lõikes 2 sätestatakse mõistlikuks ülemäärase toetuse määraks abikõlblikus sihtpiirkonnas juurdepääsuvõrgu ehitamisel ja aadressiobjektide liitumisel maksimaalselt 5 protsenti.

Kuna antud toetusmeetmega toetatakse ainult juurdepääsuvõrgu ehitamist, siis on kohane lähtuda võrreldava statistika arvesse võtmisel ehitusettevõtjate kasumimäärasid (Statistikaameti andmebaas: <http://andmebaas.stat.ee/Index.aspx?lang=et&DataSetCode=EH033>). Selle kohaselt on ehitusettevõtete keskmine ärikasumi määr tuludest 2005–2015 5% ja tehnovõrgutrasside ehitajatel 4%. Eelnevast tulenevalt ongi määratud mõistlikuks ülemäärase toetuse määraks 5%.

Lõige 3 selgitab täiendavalt lõikes 2 nimetatud mõistlikku ülemäärase toetuse määra arvestamise loogikat. Selle põhjendus on, et toetust antakse ühtsetel alustel kõikidele sihtpiirkonnas asuvatele aadressiobjektidele liitumise võimaluse loomiseks, kuid samal ajal koosneb sihtpiirkond väga erinevatest maakondadest, kus asustihedus ja liitumiste arv võib olulisel määral erineda. Alles pärast kogu juurdepääsuvõrgu valmimist on võimalik öelda, kas riigi antud toetus oli kokkuvõttes ülemäärane või mitte. Muid toetuse saaja tulusid ja kulusid arvesse ei võeta.

Lõige 4 sätestab lõikes 2 nimetatud mõistliku ülemäärase toetuse määra arvutamise valemi, milleks on:

$\text{ÜTM} = (T - K) / K$, kus

$T = MT + LT$

Lõige 5 selgitab valemi tähistusi:

ÜTM on ülemäärase toetuse määr

T on tulud

K on §-s 5 sätestatud toetatavate tegevuste kulud

MT on § 16 alusel makstud toetus

LT on lõppkasutajate makstud liitumistasud

Antud valemis kajastuv „lõppkasutajate makstud liitumistasud“ hõlmavad kõiki toetusmeetme abil rajatud juurdepääsuvõrguga enne taotluse rahuldamise otsuses märgitud lõpptähtaega liitunud aadressiobjektide omanike/kasutajate poolt toetuse saajale tasutud liitumistasusid, sh ka neid, mis on makstud peale lairibataristu valmimist konkreetses asustusüksuses ja teistel tingimustel, kui on sätestatud käesoleva määruse § 15 lõikes 1. Arvestuse aluseks on ainult need liitumistasud, mis on laekunud taotluse rahuldamise otsuses märgitud lõpptähtajaks.

Eelnõu § 19 sätestab toetuse tagasinõudmiste alused ja korra.

Kui § 18 räägib ülemäärase toetuse tagasimaksmisest, mis võib tekkida seoses ehitushindade odavnemise või planeeritust suurema tuluga liitujate poolt, siis §-is 19 on kirjas määruse tingimuste rikkumise korral toetuse osaliselt või täielikult tagasi nõudmise kord.

6. peatükk (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ja toetuse saaja õigused ning kohustused) koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 20 on sätestatud informatsiooni esitamise, kogumise ja avalikustamise sätted.

Lõige 1 kohustab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit looma toetuse andmise ja kasutamise seotud info avaldamiseks avaliku konkursi veebilehe ja lõige 2 nimetab info, mis sellel veebilehel olema peab. Info avaldamise kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78 j. Lõige 3 täpsustab, et lõike 2 punktides 3–6 nimetatud informatsioon avalikustatakse pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist.

Eelnõu §-s 21 on kirjas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti õigused ja kohustused

Lõikes 1 on sätestatud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti õigused ja lõikes 2 kohustused. Kõik õigused ja kohustused aitavad kaasa käesoleva määruse eelnõus sätestatud nõuete järgimisele. Sealhulgas on vajalik aru saada toetusmeetme mõjust nii lõppkasutajatele kui sideettevõtjatele. Selleks on lõike 2 punktis 5 sätestatud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti õigus koguda toetuse saajalt valminud juurdepääsuvõrgu kasutuse infot nii lõppkasutajate kui juurdepääsu soovivate sideettevõtjate osas – mitu aadressi on liitunud, mitu sideettevõtjat teenuseid pakuvad ja muud asjakohast infot.

Tulenevalt EL lairiba riigiabisuuniste punktist 78 j peab kogu toetusmeetmega seotud infot hoidma ja avalikustama vähemalt 10 aastat. See kohustus on kaetud lõikega 6.

Eelnõu §-s 22 on kirjas toetuse saaja õigused ja kohustused

Lõikes 2 on sätestatud toetuse saaja kohustused. Kõik kohustused tulenevad määruuses sätestatud nõuetest ning on vajalikud tagamaks käesoleva määruse eelnõus sätestatud nõuete järgimine. Üks kõige olulisemaid sätteid lõikes 2 on kirjas punktis 4, mis kohustab toetuse saajat pakkuma kõigile sideettevõtjatele võrdsetel tingimustel hulgimüügitasandi juurdepääsu vähemalt 7 aasta jooksul pärast juurdepääsuvõrgu lõplikku valmimist sihtpiirkonnas vastavalt §-le 23. Pärast nimetatud seitsmeaastast perioodi (mis tuleneb lairiba suunistest) toimub asjaomane regulatsioon konkurentsiseaduses ja elektroonilise side seaduses sätestatud üldistel alustel.

Samuti on oluline rõhutada, et toetuse saaja kohustuste hulka kuulub ka 7. peatükis olevad juurdepääsuvõrgu hinnakujundusega seotud kohustused, sh. järgida Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti seatud kohustusi juurdepääsuvõrgu hulgimüügitasandi juurdepääsukulude ja hindadega seotud kohustusi.

7. peatükk (Toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu kasutamise hinnakujundus) koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-s 23 on kirjas sideettevõtja hulgimüügitasandi juurdepääs. Lõigetes 1 kuni 11 sätestatakse toetuse saaja kohustused toetusega ehitatavale juurdepääsuvõrgule hulgimüügitasandi juurdepääsu tingimuste kohta. Kõik need kohustused tulenevad üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest.

Lõikes 1 nimetatud juurdepääsu kohustuse eesmärgiks on tagada, et erinevad sideettevõtjad saaksid pakkuda jaetasandi sideteenuseid oma lõppkasutajatele, mis omakorda tagab lõppkasutajatele sideteenuste piisava valiku. Selle, mis ajast alates on juurdepääsuvõrk konkreetses asustusüksuses valminud, otsustab toetuse saaja, kuid see aeg ei saa olla hilisem Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile esitatud toetuse maksetaotlusest.

Lõikes 2 olev kohustus tagada juurdepääsu ka bitivooühendusele kehtib ainult siis, kui see on tehniliselt võimalik.

Lõikes 3 oleva kohustuse mõte on võimaldada nii lõppkasutajatel kui sideettevõtjatel võimalikult varakult saada teada juurdepääsuvõrgu valmimise eeldatavast ajast asustusüksuste kaupa. Sideettevõtjatele annab see võimaluse alustada muid vajalikke ettevalmistusi teenuste pakkumiseks konkreetses piirkonnas või asustusüksuses. Lõppkasutajatele ja laiemale avalikkusele annab see ülevaate riigiabiga ehitatava juurdepääsuvõrgu edenemisest ning konkreetses asustusüksuses olevate aadressiobjektide omanikele või kasutajatele võimaluse kontrollida, kas nende aadressiobjekt on liitumise võimaluse saajate nimekirjas (seda siis lisaks kirja teel saadetavale teavitusele toetuses saaja poolt).

Lõike 4 kohustuse eesmärk on tagada, et kõigil nimetatud lairibataristut kasutavatel sideettevõtjatel (kaasa arvatud toetuse saaja) oleksid võrdsed tingimused jaeteenuste osutamiseks. Selleks peavad hulgitasandil olema ühetaolised juurdepääsu tehnilised tingimused, hinnad, juurdepääsuteenuste kvaliteet ja teave juurdepääsuteenuste kohta. Sätestatud on ka nõue, et hulgitasandi hinnad peavad olema kulupõhised. See tähendab, et hulgitasandi juurdepääsuhind tohib sisaldada ainult selle teenusega soetud kulusid ja mõistlikku kasumit. Sellise hulgitasandi kohustuse eesmärgiks on tagada jaetasandi lõppkasutajatele erinevate sideteenuste (sideteenuste pakkujate) valiku paljusus.

Lõige 5 sätestatud seitsmeaastane periood algab esimesest konkreetses piirkonnas (nt küla, vald) toetusega rajatud lairibataristu valmimisest ja lõppeb seitse aastat peale taotluse rahuldamise otsuses sätestatud lõpptähtaega.

Lõikes 6 sätestatud nõue tagab, et teistel sideettevõtjatel on toetusega rajatud lairibataristu piirkondades võimalik määramata tähtaja jooksul oma sidevõrku arendada väiksemate kuludega, kui enne nimetatud lairibataristu valmimist. Selline kohustus tuleneb üldise grupierandi määruse artikli 52 punktist 5.

Lõikega 7 ette nähtud kohustuse eesmärgiks on anda teistele sideettevõtjatele võimalikult varakult piisavalt teavet rajatava lairibataristu ulatuse, juurdepääsutingimuse ja hindade kohta, mis võimaldaks neil planeerida jaetasandi sideteenuseid toetusega rajatavates lairibataristu piirkondades. See tagab lõppkasutajatele võimaluse saada kohe peale lairibataristu valmimist võimalikult suures valikus erinevate sideettevõtjate jaetasandi sideteenuseid. Samuti tagab selline varajane tingimuste esitamise kohustus, et huvitatud sideettevõtjatel on piisavalt aega analüüsida, kas pakutavate hulgitasandile juurdepääsutingimuste ja hindadega on realselt võimalik jaetasandi sideteenuseid pakkuda, ning vajadusel saab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet varakult sekkuda (määruse § 27), et vältida ebamõistlikest hulgitasandile juurdepääsutingimustest või -hindadest tulenevaid konkurentsiprobleeme või kahjusid lõppkasutajatele. Loomulikult ei tähenda selles lõikes sätestatud kohustus seda, et 3 kuud pärast taotluse rahuldamise otsust avaldatud hindu ei tohiks tulevikus vajadusel korrigeerida.

Lõige 8 sätestab tähtaja (kaks nädalat), mille jooksul toetuse saaja peab peale vastava taotluse saamist pakkuma teisele sideettevõtjale juurdepääsu toetusega rajatud lairibataristule. Eesmärgiks on anda sideettevõtjatele selge ajaraam hulgitasandi juurdepääsu rakendamiseks, mis tagab sideettevõtjatele selged ja ühetaolised tingimused jaetasandi sideteenuste pakkumiste planeerimiseks.

Lõike 9 eesmärk on tagada jaeteenuste pakkumise võimalus kõikjal, kuhu toetuse abiga on lairibataristu rajatud. Ühetaolised hulgihinnad erinevates piirkondades võimaldavad sideettevõtjatel pakkuda lõppkasutajatele jaeteenuseid sama hinnakirja alusel erineva

asustustihedusega piirkondades. Kaudselt tähendab see toetuse saaja jaoks tihedama asustustiheduse piirkondadest saadava tuluga hõredama asustusega piirkondade subsideerimist.

Lõike 10 kohaselt peab toetuse saaja, kui ta pakub lisaks hulгимүүгитасанди sideteenustele ka jaeteenuseid lõppkasutajatele, pidama jae- ja hulгимүүгитасанди sideteenuste osas eraldi raamatupidamisarvestust ning kajastama seal eraldi kõik kulud ja tulud, mis on seotud sihtpiirkonna juurdepääsuvõrgu opereerimisega. Selline raamatupidamisarvestuse eraldi pidamine võimaldab toetuse andjal analüüsida, kas toetusega rajatud juurdepääsuvõrgu kasutamisel koheldakse kõiki osapooli võrdsetel alustel.

Lõige 11 sätestab, et toetusega ehitatud juurdepääsuvõrgule määratud juurdepääsukohustused ja -tingimused kehtivad ka juurdepääsuvõrgu omaniku, operaatori või muu osapoole vahetumise korral. See tähendab, et kohustused on eelkõige seotud juurdepääsuvõrguga, mis on toetusega rajatud, mitte võrku hiljem omava või opereeriva juriidilise isikuga, kelleks ei pruugi ilmtingimata jääda toetuse saaja. Ka see kohustus tuleneb lairiba suuniste punktist 78g.

Eelnõu §-s 24 sätestatakse hulгимүүгитасанди tingimused ja hinnad.

Lõikes 1 nimetatud kontrolli võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet viia läbi omal algatusel või määruse §-st 28 tulenevate vaidluste korral.

Lõike 2 kohaselt lähtub Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet hulгимүүгитасанди juurdepääsutingimuste ja -hindade kontrollimisel põhimõttest, et need peavad teenima efektiivse ja pideva konkurentsi huvi ja suurendama tarbijate kasu. Selleks võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet arvestada ka hindu, mis on kasutusel teistel võrreldavatel turgudel. Eesmärk on tagada, et toetusega rajatud lairibataristule juurdepääsutingimused ja -hinnad hulgitasandil oleks tasemel, mis võimaldavad nimetatud hulgiteenuse kaudu pakkuda sideettevõtjatel lõppkasutajale jaeteenuseid, mis oleksid sarnaste tingimuste ja hindadega teiste Eesti piirkondades osutatavate jaetasandi sideteenustega. Selleks võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võrrelda nimetatud hulgitasandi juurdepääsutingimusi ja -hindasid teiste sarnaste hulgitasandi teenuste hindadega, samuti jaetasandi sideteenuste hindadega ning vajadusel kontrollida teenuse hinnaarvestusse kaasatud kulusid.

Lõige 3 lubab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil kehtestada toetuse saajale hulгимүүгитасанди juurdepääsukulude ja -hindadega seotud kohustusi. Selliseid kulude ja hindadega seotud kohustusi rakendatakse eelkõige juhul, kui hindade kontrollimisel selgub, et rakendatava hulgitasandi juurdepääsuhinnaga ei ole võimalik osutada lõppkasutajale jaeteenuseid, mis oleksid sarnaste hindadega teiste Eesti piirkondades osutatavate jaetasandi sideteenustega. Kuludega seotud kohustus võib näiteks seisneda teenuse hinnas sisalduvate kululiikide määratlemises. Hindadega seotud kohustus võib näiteks seisneda rakendatava hinna ülempiiri määramises.

Kõik need § 24 kohustused tulenevad üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest ning nende eesmärk on tagada õiglane hinnastamine sellisel tasemel, mis võimaldab pakkuda lairibateenuseid sarnaste jaehindadega, nagu on konkurentsitihedamates piirkondades.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kuna määruse eelnõu eesmärk on toetada riigieelarve vahenditest juurdepääsuvõrkude rajamist turutõrkepiirkondades, on vajalik analüüsida määruse eelnõu vastavust ELis kehtivatele riigiabi reeglitele. Toetusmeetme raames antav toetus on riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõigete 1 ja 3 tähenduses.

Määruse eelnõu lähtub üldise grupierandi määrusest ja lairiba suunistest. Üldise grupierandi määruse artikli 52 alusel võib lairibataristu väljaehitamiseks anda investeerimisabi, kui täidetud on üldise grupierandi määruses sätestatud tingimused.

Üldise grupierandi määrust ei kohaldata lairibataristule antava abi suhtes, kui see ületab künnise 70 miljonit eurot projekti kohta (artikkel 4 § 1 punkt y). Määruse alusel korraldatava avaliku konkursi ja selle raames välja valitavate projektide eelduslik riigipoolne toetus aastatel 2020 ja 2021 on maksimaalselt 2,5 miljonit eurot ühe ettevõtja kohta.

Üldise grupierandi määruse järgi võib riik toetada järgmiste kulude tegemist:

- passiivse lairibataristu kasutuselevõtu investeringukulud;
- lairiba taristuga seonduvate tsiviilehitustööde investeringukulud;
- lairiba põhivõrgu/lairiba järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu investeringukulud.

Antud määruse alusel antakse toetust kõigi kolme osas. Juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu investeringukulude all on mõeldud aktiivseadmete toetamise paigaldamist (optilised süsteemid, WDMA (*Wavelength Division Multiple Access*), ruuterid jne)⁸.

Samuti peab üldise grupierandi määruse alusel olema investering tehtud piirkonda, kus sama kategooria (tavalise lairibavõrgu või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu) taristu puudub ja kus sellist taristut kavandatava abimeetme avaldamisele järgneva kolme aasta jooksul kommertsalustel tõenäoliselt välja ei arendata ja mida kontrollitakse ka avatud avaliku konsultatsiooni teel.

Samuti peab abi eraldamine toimuma avatud, läbipaistva ja mittediskrimineeriva konkursi teel, järgides tehnoloogia neutraalsuse põhimõtet.

Üldise grupierandi määruse kohaselt peab abi saav operaator pakkuma toetuse abil ehitatud juurdepääsuvõrgus võimalikult laia aktiivset ja passiivset hulgimüügitasandi juurdepääsu õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel ning järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu puhul füüsilist teenuste eraldamist.

Ka peab operaatori pakutav hulgimüügitasandi juurdepääsuhind põhinema riikliku reguleeriva asutuse määratud hinnakujunduspõhimõtetel ja liikmesriigi või ELi võrreldavates, konkurentsivõimelisemates piirkondades kehtivatel võrdlushindadel.

Kui projektile antav abisumma ületab 10 miljonit eurot, on liikmesriigid kohustatud kehtestama järelevalve- ja tagasimaksemehhanismi.

Lairiba suunised annavad peatükis 2.5 ülevaate tingimustest, millele iga abimeede peab vastama. Abi kuulutatakse siseturuga kokkusobimatuks, kui üks järgmistest tingimustest on täitma. Nendeks tingimusteks on:

---

⁸ Vt GBER KKK küsimus nr 219

(http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/practical_guide_gber_en.pdf)

- 1) kaasaaitamine üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele;
- 2) turutõrgetest või olulisest ebavõrdsusest tulenev turu toimimatus;
- 3) riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus ja meetme ülesehitus;
- 4) stimuleeriva mõju olemasolu;
- 5) abi piirdub minimaalselt hädavajalikuga;
- 6) negatiivsed kõrvalmõjud on piiratud;
- 7) läbipaistvus;
- 8) kogu abimeetme tasakaalustamine ja kokkusobivustingimused konkurentsimoontonutuse piiramiseks.

Alljärgnevalt on selgitatud kõik eelnimetatud punktid koos põhjendustega, miks käesoleva meetme määruse eelnõus ettenähtud riigiabi on lubatav.

1) Kaasaaitamine üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele

Lairibaühendus on strateegilise tähtsusega Euroopa kõigi majandussektorite kasvu ja innovatsiooni ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast. Strateegias „Euroopa 2020“⁹ rõhutatakse lairibaühenduse kasutuselevõtu olulisust ELi tuleva aastakümne kasvustrateegia osana ja püstitatakse lairibaühenduse kaugeleulatuvaid arengueesmärke. Strateegia „Euroopa 2020“ eesmärk on tagada kõikidele eurooplastele lairibaühendus 2013. aastaks ja püüda tagada, et 2020. aastaks:

- on kõikidel eurooplastel juurdepääs veelgi kiiremale internetiühendusele (30 Mbit/s või kiirem) ja
- 50% või enamal Euroopa kodumajapidamisel on juurdepääs kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele.

Eesti infoühiskonna arengukava 2020¹⁰ seab järgmised riigisisese eesmärgid:

30 Mbit/s kiirusega interneti kättesaadavus¹¹ kõigi Eesti elanike jaoks:

- Kaabliga interneti kättesaadavus kõigile majapidamistele
Algtase: 61% (2012) → sihttase: 100% (2020)
- Mobiilise interneti kättesaadavus kogu Eesti territooriumil
Algtase: 34% (2013) → sihttase: 80% (2020)

100 Mbit/s või suurema kiirusega interneti kasutamise osakaal¹²

Algtase: 3,6% (2012) → sihttase: 60% (2020)

Septembris 2016 tuli Euroopa Komisjon välja uute eesmärkidega aastaks 2025, mille kohaselt peaks kõigil Euroopa majapidamistel nii maa- kui ka linnapiirkondades olema internetiühendus kiirusega vähemalt 100 Mbit/s (allalink), mida saab suurendada gigabiti kiiruseni.

Viimaste ELi tasandi võrdlusandmete kohaselt juunist 2019 on Eestis fikseeritud internetiühenduste lepinguid kiirusega 30 Mbit/s või enam 43,6% kõikidest majapidamistest. ELi keskmine on 48,7%.

Kiirusega 100 Mbit/s või enam on 14,1% kõikidest majapidamistest, samas kui ELi keskmine on 25,9%.

⁹ Lk 14 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:ET:PDF>

¹⁰ https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infoühiskonna_arengukava.pdf

¹¹ Kättesaadavus tähendab internetiühendusega kaetust ehk on loodud võimalus liituda kiire internetiga (vähemalt 30 Mbit/s)

¹² 100 Mbit/s ja suurema kiirusega kaabliga internetiühenduste kasutuslepingute osakaal

Olukord linnades ja kortermajades on üldiselt hea. Kuid suuremat abi vajavad maapiirkondades asuvad majapidamised, kuhu turutingimustel kiiret ja ülikiiret lairiba võimaldavad juurdepääsuvõrgud ei jõua.

2) Turutõrgetest või olulisest ebavõrdsusest tulenev turu toimimatus

Erasektor investeerib fikseeritud võrkudesse enamasti tiheasustuse piirkondades, eelkõige linnades ja kortermajade piirkondades, kuna seal on ühikukulu ühe liituja kohta oluliselt väiksem kui hajaasustusega piirkondades. 2016. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud analüüsi „Kiire interneti ühenduste („viimase miili“) rajamise analüüs ja ettepanekud“¹³ kohaselt võib öelda, et ca 70% Eesti majapidamistest asuvad kortermajades ning neil üldjuhul interneti kättesaadavusega probleeme ei ole.

Majapidamistest 15% moodustavad linnade ja nende lähiümbruse eramurajoonid, kus püsiühendused baseeruvad paljuski vaskkaablitel (Pirita, Nõmme jne) või siis puuduvad üldse või on vähesel määral fiiberoptikaga varustatud (uuemad eramurajoonid, kus fiiberoptika olemasolu on sõltunud arendaja otsustest).

Kõige probleemsem ja suurem turutõrge asub hajaasustusega maamajade hulgas, mis moodustavad 15% (80 000 maja) kogu majapidamistest ning nende jaoks kiirete püsiühenduste loomine on sideettevõtjatele majanduslikult ebaotstarbekas ning erasektor on maapiirkondades pigem keskendunud mobiilse interneti pakkumisele, mis vaatamata headele mõõtmistulemustele ei garanteeri igale kasutajale kindlat kiirust igal ajahetkel.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud analüüsi kohaselt oleks hajaasustusega maamajadele fiiberoptiliste ühenduste ehitamise hinnaks 360 kuni 410 miljonit eurot, st 4500–5125 eurot maja kohta (kaabli paigaldamisel maasse). Turumajanduslikel tingimustel on võimalik sellest leida ca 800 eurot (300 € majapidamiselt, 500 € sideettevõttelt), aga puudu oleks jätkuvalt 3700–4325 eurot.

Kui kasutada laialdasemalt olemasolevaid elektri- ja tänavavalgustuse poste, siis oleks hinnanguliselt võimalik kulusid vähendada rohkem kui kolmandiku võrra vahemikku 160 kuni 200 miljonit eurot. Kuid kuna elektripostidele paigaldamine pole senimaani olnud väga laialdane, siis võivad need numbrid tööde elluviimisel muutuda vastavalt saadavale praktikale.

3) Riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus ja meetme ülesehitus

Euroopa Komisjon innustab liikmesriike töötama välja riiklikke programme ning vältima erinevate toetusmeetmete dubleerimist. Samuti peaks keskselt andma selgeid suuniseid riigiabiga rahastatavate lairibaprojektide rakendamiseks.

Eesti on juba aastast 2009 arendanud kogu riiki hõlmavat programmi, mille käigus on ELi struktuurifondide raha toel rajatud kogu Eestit katvat lairiba baasvõrku, mis on loonud eeldused kiiret internetiühendust võimaldavate juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks turutõrke piirkondades. Juurdepääsuvõrkudeks on nii fikseeritud võrgud (ehk kaabliga) kui raadiovõrgud (mobiilside, fikseeritud raadioligid jne). Paljuski tänu baasvõrgu arendamisele on Eestis kiire mobiilse interneti kättesaadavus heal tasemel, kuna andmeliiklus on võimalik kiiresti suunata fiiberoptilisse võrku ning vältida varasemalt pudelikaelaks kujunema hakanud mobiilside maste ühendanud raadiolinkide vähest läbilaskevõimet. Kuid mobiilse interneti peamine probleem seisneb selles, et tegemist on jagatud ressursiga, mille kiirus ühe kasutaja kohta sõltub

¹³https://www.mkm.ee/sites/default/files/kiire_interneti_uhenduste_viimase_miili_analuus_ja_ettepanekud.pdf

kasutajate arvust ühe masti piirkonnas. Just sellest tulenevalt ei garanteeri ükski Eesti mobiilside operaator mahupiiranguta pakutavate koduinterneti teenuste miinimumkiirusi.

Käesoleva määruse alusel korraldatava avaliku konkursi eesmärk on panustada juurdepääsuvõrkude rajamisse neis piirkondades ja asustusüksustes, kus seda praegu turutingimustel või olemasolevate toetusmeetmega ei ehitata.

Avalik konkurss on kogu riiki hõlmav ning lähtub kõigi piirkondade puhul samadest põhimõtetest.

4) Stimuleeriva mõju olemasolu

Stimuleeriva mõju olemasolu tõendamiseks peab selgitama välja, kas asjaomane investeerimine lairibavõrku oleks toimunud sama kiiresti ka ilma riigiabita.

Selle mõju välja selgitamiseks viib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koos Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga vahemikus 8.05.2020 kuni 8.06.2020 läbi avaliku konsultatsiooni, mille käigus selgitati välja need piirkonnad, kus sideettevõtjatel on huvi turutingimustel kuni 2023. aasta lõpuni juurdepääsuvõrke ehitada.

5) Abi piirdub minimaalselt hädavajalikuga

See tähendab, et riigiabi tuleb anda nii vähe kui võimalik ning ainult seal, kus see ei moonuta konkurentsi. Käesolev meede ja toetuse saamiseks vajalikud tingimused ja tegevused (avalik konsultatsioon sideettevõtjate plaanide kaardistamiseks, avaliku konkursi korraldamine) garanteerivad võimalikult suures ulatuses, et abi piirduks minimaalselt hädavajalikuga.

6) Negatiivsed kõrvalmõjud on piiratud

Negatiivsete kõrvalmõjudena käsitletakse riigiabi andmise mõjusid konkurentsile. Kui konkurendid näevad, et nende varasemad tulud riigiabi andmise tagajärjel vähenevad, võivad nad edasistest investeringutest loobuda. Samuti mõjub konkurentsile negatiivselt, kui riigiabi antakse juba niigi juhtivat turupositsiooni omavale ettevõttele. Kavandatav toetusmeede on mõeldud ainult nendele piirkondadele, kus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk puudub ning kus sideettevõtjad ise sellise võrgu ehitamisse kuni 2023. aasta lõpuni investeerida ei soovi. Lisaks kehtib abi saajale range kohustus tagada õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel hulgimüügitasandi juurdepääs rajatavale võrgule. Juhul kui toetuse saab ettevõtte, kes ise pakub lõppkasutajatele sideteenuseid ka jaetasandil, nähakse ette kohustus tagada läbipaistvus raamatupidamises ja muud asjakohased meetmed.

7) Läbipaistvus

Läbipaistvuse all peab Euroopa Komisjon silmas üksikasjalikku kaardistamist ja katvuse analüüsi, avalikku konsulteerimist, konkurentsipõhist valikumenetlust, majanduslikult parimat pakkumist, tehnoloogia neutraalsust, olemasoleva taristu kasutamist, hulgimüügitasandi juurdepääsu ja selle hinnakujundust, järelevalvet ja tagasimaksemehhanismi, läbipaistvust ning aruandlust. Plaanitava toetusmeetme elluviimisel on kavas järgida kõiki neid põhimõtteid.

8) Kogu abimeetme tasakaalustamine ja kokkusobivustingimused konkurentsimoontonutuse piiramiseks

See tähendab, et riigiabi mõjude üldine tasakaal oleks positiivne. Abi peab näitama positiivset mõju ehk toimuma peab muutus, mida soovitakse saavutada ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks ning millist poleks toimunud ilma riigi rahalise toetuseta. Lairibasektoris on abi tulemuseks uue taristu kasutuselevõtmine, mida muidu ei toimuks, ja seega täiendava võimsuse

ja kiiruse, madalamate hindade, kõrgema kvaliteedi ja innovatsiooni turule toomine ning parema valiku tagamine tarbijale.

Subsideeritav võrk peaks suutma tagada hüppelise muutuse lairibaühenduse kättesaadavuses. Hüppelist muutust võib näha, kui riigi sekkumise tulemusena:

- valitud pakkuja teeb märkimisväärseid uusi investeeringuid lairibavõrku ja
- subsideeritud taristu toob turule märkimisväärseid uusi võimalusi lairibaühenduse kättesaadavuse ja võimsuse, kiiruste ja konkurentsi mõttes.

Planeeritav avalik konkurss järgib kõiki juhiseid abimeetme tasakaalustamiseks ja konkurentsimoontonutuste piiramiseks. Toetatavate tegevuste abikõlblikuks sihtpiirkonnaks on need aadressiobjektid, kus puudub järgmise põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk ja kuhu seda ka 2023.aasta lõpuni sideettevõtjad turutingimustel ei plaani ehitada.

4. Määruse mõjud

Järgnevalt on analüüsitud määruse mõjusid.

Sotsiaalne, sh demograafiline mõju

Toetusmeede omab sotsiaalsest ja demograafilisest aspektist positiivset mõju. Kiiret ja ülikiiret lairibateenust võimaldava juurdepääsuvõrgu ehitus maapiirkondades loob aluse innovatsiooniks ja uute teenuste tekkeks nii tervishoiu, hariduse kui kultuuri valdkonnas. Samuti loob stabiilne ja suure kiirusega lairibaühendus võimaluse kaugtöö tegemiseks. Lairibaühenduse olemasolu loob kõikidele elanikkonna gruppidele hakkamasaamiseks paremad võimalused.

Mõju riigi julgeolekule ja välissuhtele

Toetusmeetmel puudub otsene mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele.

Mõju majandusele

Toetusmeetme mõju majandusele on positiivne. Internetiühenduse olemasolu on tänapäeval majandustegevuses vältimatu vajadus. Maapiirkondades on asustustihedusest tulenevalt seni tehtud suhteliselt vähe investeeringuid stabiilset ja suure kiirusega lairibaühendust pakkuvatesse lairibavõrkudesse. Nende investeeringute puudumise tõttu on maapiirkondades asuvad leibkonnad ja ettevõtte olnud kehvas konkurentsiolukorras. Toetusmeede aitab kaasa selle erinevuse vähendamisele.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale

Toetusmeede ei mõjuta otseselt elu- ja looduskeskkonda.

Mõju regionaalarengule

Toetuse abil rajatava juurdepääsuvõrgu mõju regionaalarengule on positiivne, suurendades nii elukvaliteeti kui ka maapiirkondade konkurentsivõimet. Antud toetusmeede on üle-eestiline ega eelisarenda üht või teist regiooni.

Toetusmeetme abiga rajatav järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk toetab inimeste võimalusi kaugtöö tegemiseks, parandab riigi poolt pakutavate e-teenuste kättesaadavust ning parandab tehnilist valmisolekut osaleda ka kaugõppes.

Kuna toetusmeede on mõeldud ainult maapiirkondadele (st. abikõlblikust sihtpiirkonnast on välistatud linnades ja vallasiseses linnades asuvad aadressiobjektid), siis toetab meede ainult maapiirkondade majanduslikku konkurentsivõimet. Samas ei halvenda see linnade

konkurentsivõimet, kuna linnades on sideteenuste pakkumine üldjuhul majanduslikult tasuv ning seal on piisava kvaliteediga teenus tagatud ka ilma toetusteta.

Kuna toetusmeetme abikõlbliku sihtpiirkonna hulka ei kuulu linnad ja vallasisesed linnad (mõlemad kui asustusüksused, mitte haldusüksused), siis omab see meede suuremat mõju just hajaasustusega piirkondadele, kus täna puudub piisava kiirusega internetiühendus.

Kuna toetusmeedet saavad kasutada ka juriidilised isikud, siis omab see positiivset mõju ka nendele linnadest ja vallasisestest linnadest väljaspool olevatele ettevõtjatele, kellele selle meetme abil rajatakse liitumise võimalus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga.

Mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele

Antud toetusmeede ei oma mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsute korraldusele.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Käesoleva määruse rakendamiseks loetakse avaliku konkursi välja kuulutamist, toetuse taotluste vastuvõtmist ja menetlemist koos toetuse saajate väljavalimisega ning hilisemat toetuse välja maksmist koos toetuse kasutamise järelevalvega. Kõiki eelloetletud tegevusi viib ellu Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. Toetuse andmisega seoses tekib riigile kulu 6 miljonit eurot toetuse andmiseks toetuse saajale. Tulusid riigile ei teki ning meetme rakendamise seotud administreerimiskulud katab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet olemasolevate ressurside arvelt.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Maaeluministeeriumile ja Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium esitas oma ettepanekud mitteametlikult ning need kõik viidi määrusesse sisse. Ülevaade Rahandusministeeriumi ettepanekutest on leitav seletuskirja lisast. Maaeluministeerium tähtjaks omapoolseid ettepanekuid ei esitanud. Samuti esitati eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning Eesti Elektritööstuse Liidule, kellest ükski ettepanekuid tähtjaks ei esitanud.

Lisa Ettepanekutega arvestamise tabel